

Bosna RE

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ
ANNUAL REPORT
2009

Godišnji izvještaj
Annual report
2009

Impressum

BOSNA RE d.d.
GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2009.

Koncept, dizajn, DTP i štampa
TRIPTIH Design studio

Tiraž
75

Sarajevo, Juni 2010.

BOSNA RE d.d.
ANNUAL REPORT 2009

Concept, design, DTP and print
TRIPTIH Design studio

Copies
75

Sarajevo, June 2010.

Poruka direktora

Prehodna 2009. godina je sigurno jedna od onih koje neće ostati zabilježene u tridesetvogodišnjoj istoriji Bosna RE, kao jedna od boljih. Ipak imajući u vidu stanje okruženja a posebno bosanskohercegovačkog tržišta osiguranja moglo bi se reći da sa rezultatima postignutim u 2009. godini trebamo biti zadovoljni. Zadovoljstvo proističe iz činjenica da je godina okončana sa bruto profitom od KM 2,12 miliona. Ova bruto dobit je rezultat ostvarenog premijskog prihoda koji se kretao u planiranim veličinama, odnosno za 0,76% je veći od ostvarenja u 2008. godini. Može se reći da je malo, ali ako se uzme u obzir da je tržište osiguranja BiH imalo rast od 0,8%, onda je ovo veoma dobar rezultat.

Nažalost mnoge stvari o kojima je govoreno u godišnjim izvještajima Bosna RE se nisu mnogo promijenile. Stanje ekonomije Bosne i Hercegovine je i nadalje veoma teško. Ekonomija koja je pod uticajem ekonomske krize negativna po svim makroekonomskim pokazateljima, dodatno je opterećena političkim svađama i inatima. Normalne stvari za čije rješavanje treba samo odluka Vlade ili parlamenta postaju nerješive i odugovlače se u nedogled. Stoga nije čudno da je i industrija osiguranja u ovakovom okruženju imala veoma slabe rezultate. Jednostavno, iz oslabljene ekonomije koja je u toku 2009. godine bilježila pad stope industrijske proizvodnje, u kojoj je broj uposlenih za samo 30% veći od broja neuposlenih teško je očekivati premiju osiguranja. Pravna i fizička lica su prve uštede započeli kroz smanjenje izdataka za osiguranje. Naravno suženje prostora je još više povećalo međusobnu utrku društava za osiguranje u želji da po svaku cijenu

A Word By Director

In 32 years long business history of Bosna RE, the past year, 2009, will not be remembered as one of the best. Yet, considering the situation in the region, particularly in BH insurance market, we should be satisfied with achieved results. This satisfaction comes from the fact that we ended the year with gross profit of KM 2,12 million. This is a result of realized premium income within planned growth i.e. it is for 0,76% higher than in 2008. Someone might consider it insignificant, but compared to the growth of BH insurance market of 0,8% this is a very good result.

Unfortunately, many issues mentioned in Bosna RE Annual Reports remained unchanged. The economy, already negative due to economic crisis, as indicated by all macroeconomic indicators, is additionally burdened by political disagreements and defiance. The issues, normally requiring only the Government or Parliament decision, become irresolvable problems and stretch to infinity. Therefore, it is no wonder that insurance industry, in such situation, achieved so poor results. Simply, in situation of weakened economy which in 2009 recorded a drop of industrial production, with ratio of only 30% of employed over unemployed it is hard to expect insurance premium. The legal and physical entities primarily started to economize through diminishing insurance expenses. Of course, narrowed market further increased mutual competition of insurance companies willing to get clients even at the price at the edge, or almost below profitability. This element added to decrease of premium income. The opening of Entities' insurance markets resulted in additional competition mostly

dobiju osiguranika, pa makar ta cijena bila na pragu rentabilnosti ili čak i ispod njega. Svakako to je bio dodatni element koji je uticao na smanjenje premijskog prihoda. Otvaranje entitetskih tržišta osiguranja imalo je za posljedicu daljnje povećanje konkurenčije, koja u većini slučajeva nije bazirana na ekonomskim osnovama. Pa ipak, otvaranje tržišta je put čiji će konačni ishod biti jedinstveno tržište osiguranja u BiH u narednih nekoliko godina, a da li će se to desiti za 5 ili 15 godina ovisi od političkih faktora. Svakako sve ovo ne odgovara nastojanjima Bosna RE da poveća premijski prihod, kako na domaćem tako i na inozemnom tržištu. Uređeno i dobro kontrolirano tržište osiguranja je neminovnost za Bosna RE. Samo na takvom tržištu Bosna RE može ostvariti svoje ambicije i planove koje ima u pogledu domaćeg tržišta. Samo takvo tržište daje mogućnost Bosna RE da jača i da bude spremna za konkurenčiju, kako na domaćem tako i na inozemnom tržištu. Stoga se u Bosna RE veoma aktivno vrše pripreme za daljnji iskorak na inozemno tržište

not economically based. However, the open market is a way to reach the final aim – unique insurance market in Bosnia and Herzegovina in a couple of years. Whether it will be in five or fifteen years depends on political factors. This, of course, does not assist Bosna RE in efforts to increase premium income both in domestic and foreign market. Organized and well controlled insurance market is prerequisite for Bosna RE business. Only in such market Bosna RE may accomplish its ambitions and plans relating to domestic market. Only such market enables Bosna RE to get strengthened and prepare itself for competition both in domestic and foreign market. Therefore, Bosna RE actively prepares its further coming-out to foreign insurance market. Of course, gradually, with full control and protection in order not to put at risk Bosna RE and its clients. The material requirements were almost complete. New Bosna RE premises, the reconstruction of which started in 2009, shall be finalized at the end of first half of 2010. This will offer a capacity for employment of new staff to be

osiguranja. Naravno postepeno, i uz punu kontrolu i zaštitu, kako se niti u jednom trenutku ne bi u pitanje dovela sigurnost Bosna RE i njenih klijenata. Materijalni preduslovi su već dijelom stvoreni. Nova zgrada Bosna RE, čija je rekonstrukcija otpočela u 2009. godini, bit će okončana krajem prve polovine 2010. godine. Ovo je dobra pretpostavka za prijem novih ljudi koji će biti obučavani samo za preuzimanje rizika sa inozemnih tržišta. Svakako bit će neophodno dosta rada i napora na što smo navikli i čega se ni najmanje ne bojimo.

I na kraju treba reći da svih ovih rezultata ne bi bilo bez cedenata, klijenata i partnera Bosna RE, kojima iskazujemo posebnu zahvalnost. Njihovo povjerenje i podrška su nam nada da budućnost za Bosna RE postoji. Svakako posebnu zahvalnost iskazujemo dioničarima Bosna RE i njihovim predstavnicima u nadzornom odboru, čiji rad i odluke predstavljaju veliku pomoć menadžmentu Bosna RE da vodi Društvo u pravom smjeru.

trained particularly in foreign market risks underwriting. This of course, necessitates diligence and efforts which we are used to and we are not afraid of.

Finally, it must be said that no success could be possible without Bosna RE cedents, clients and partners who we wish to express our gratitude. Their trust and support give hope for Bosna RE's future. And certainly, our special gratitude goes to Bosna RE shareholders and their representatives in Supervisory Board that, by its activities and decisions, helps Bosna RE Management in proper guidance of the company's business policy.

Direktor
Damir Lačević

Lacevic Damir,
Director

1. PODACI O BOSNA RE d.d.

a) Pun naziv, sjedište Društva i broj telefona

Bosna Reosiguranje d.d.
Sarajevo, Despićeva br. 4
Tel.: +387 33 72 55 00

b) Naziv suda i broj rješenja iz sudskog registra:

Rješenje Kantonalnog suda u Sarajevu,
broj UF/I 2282/00

c) Poslovne banke i broj računa:

- i) Intesa Sanpaolo banka d.d. Sarajevo,
broj 1540011100374760
- ii) Raiffeisen bank d.d. Sarajevo, broj
1610000004490044
- iii) UniCredit Zagrebačka banka d.d.
Mostar, broj 1650011000018104

d) Matični broj - identifikacijski broj:

4200066680006

1. INFORMATION ON BOSNA RE Ltd.

a) Full Name, Seat of the Company and Telephone Number

Bosna Reinsurance Co. Ltd.
Sarajevo, Despiceva No. 4
Phone: +387 33 72 55 00

b) The Court of Authority and Number of Court Register Decision:

The Decision of Cantonal Court in
Sarajevo, No. UF/I 2282/00

c) Business Banks and Bank Accounts

- i) Intesa Sanpaolo banka d.d. Sarajevo,
Account No. 1540011100374760
- ii) Raiffeisen Bank d.d. Sarajevo, Account
No. 1610000004490044
- iii) UniCredit Zagrebačka banka
d.d. Mostar, Account No.
1650011000018104

d) Registration No. - Identification No.:

4200066680006

e) Članovi Nadzornog odbora, Uprave, Odbora za reviziju i Revizorska kuća

i) Nadzorni odbor:

Na Skupštini održanoj 03.04.2008. godine izabran je novi Nadzorni odbor u sastavu:

Enes Čengić, predsjednik

Fejsal Hrustanović, član

Husnija Kurtović, član

Mirsad Letić, član

Midhat Terzić, član

Napomena: Članovi NO navedeni su prema abecednom redu.

ii) Uprava Bosna RE d.d.:

Damir Lačević, direktor

Hasan Delić, izvršni direktor za financije

Zlatan Filipović, izvršni direktor za reosiguranje

iii) Odbor za reviziju:

Prof. dr. Izudin Kešetović, predsjednik

Esad Bektešević, član

Ismet Hadžić, član

Napomena: Članovi Odbora za reviziju navedeni su prema abecednom redu.

f) Revizorska kuća:

Deloitte d.o.o. Sarajevo

e) The Members of Supervisory Board, Board of Directors, Auditing Board and Auditor

i) Supervisory Board:

At the General Meeting held on 3 April 2008 a new Supervisory Board is elected:

Enes Čengić, a Chairman

Fejsal Hrustanović, a Member

Husnija Kurtović, a Member

Mirsad Letić, a Member

Midhat Terzić, a Member

Note: The members of Supervisory Board are listed alphabetically

ii) Bosna RE Ltd. Board of Directors:

Damir Lačević, a Director

Hasan Delić, Executive Director Finance

Zlatan Filipović, Executive Director Reinsurance

iii) Auditing Board:

Prof. Dr. Izudin Kešetović, a Chairman

Esad Bektešević, a Member

Ismet Hadžić, a Member

Note: The members of Auditing Board are listed alphabetically

f) Auditor:

Deloitte d.o.o. Sarajevo

2. NAPOMENE UZ IZVJEŠTAJ O RADU BOSNA RE d.d. ZA 2009. GODINU

- a) Ovaj Izvještaj se temelji na tačnim i vjerodostojnim knjigovodstvenim podacima i računovodstvenim standardima koji važe za Federaciju BiH. Izvještaj je urađen u skladu sa obavezama iz člana 59. važećeg Statuta Bosna Reosiguranja d.d. Izvještaj je urađen od strane Uprave Bosna RE d.d..
- b) Reviziju finansijskog poslovanja obavila je renomirana svjetska kuća DELOITTE. Izvještaj ove revizorske kuće objavljuje se posebno.
- c) U skladu sa odredbama Zakona i Statuta Bosna RE, Odbor za reviziju uradio je izvještaj, koji se posebno objavljuje.
- d) Delegati u Skupštini dioničara imaju sve Zakonom predviđene izvještaje za odlučivanje.

2. NOTES TO BOSNA RE 2009 ANNUAL REPORT

- a) This Report is based on true and credible bookkeeping data and accounting standards in force in Federation of BH. The Report is prepared in accordance with obligations arising out of Article 59. Of Articles of Association of Bosna Reinsurance Co. Ltd. in force. The Report was prepared by the Management of Bosna RE Co. Ltd.
- b) The audit of financial operations was made by the world renowned company DELOITTE. The report by this auditing company is published separately.
- c) Pursuant to Law regulations and Articles of Association of Bosna RE, the Auditing Board made a report which is published separately.
- d) The shareholders' representatives at General Meeting have at disposal all reports stipulated by Law for decision making.

DRUŠTVENO - EKONOMSKI USLOVI U KOJIMA SU OSTVARENI REZULTATI BOSNA RE

U 2009. godinu ušlo se sa dosta zebnje. Već u 2008. godini finansijska kriza se veoma brzo prenosila iz SAD u Europu, gdje se već dobro osjetilo njeno dejstvo. Bosna i Hercegovina, prije svega zbog stanja ekonomske razvijenosti, a potom i slabih veza sa finansijskim tržistem u svijetu, je na začelju događanja, ali je bilo za očekivati da će kriza imati znatnog uticaja na stanje ekonomije u 2009. godini. Naravno, predviđanja su se i obistinila. U prvoj polovini 2009. godine, ekonomija je donekle i odolijevala svim negativnim uticajima, da bi kriza dobila puni zamah u drugoj polovini godine. Pad industrijske proizvodnje započet u 2008. godini nastavljen je i u narednoj 2009. S obzirom da je BiH i ekonomski podijeljena zemlja, pad industrijske proizvodnje imao je različite efekte. Vjerljivo zbog veće razvijenosti i izvozne orijentiranosti ovaj pad je bio značajniji u F BiH od pada u R Srpskoj. U narednoj tabeli dan je pregled stopa industrijske proizvodnje u BiH:

Tabela 1

	XII 2009 XI 2009	XII 2009 XII 2008	I-XII 2009 I-XII 2008
F BiH / F BH	93.9	90.1	88.4
Republika Srpska / Republic of Srpska	102.4	121.0	119.0
BiH / BH		95.5	101.3

Najveći udar i pad proizvodnje doživjele su metalna, metaloprerađivačka industrija, proizvodnja auto dijelova, hemijska industrija. Dosta proizvodnih pogona je zatvoreno, a radnici su poslati na čekanje ili otpušteni kao tehnološki višak. Broj uposlenih je u stalnom padu a i povećava se broj mladih ljudi sa završenom školom koji traže prvi puta zaposlenje. Ovo ima jak odraz i na životni standard građana BiH, koji je tokom 2009. godine iz mjeseca u mjesec bio u padu.

Svakako industrija osiguranja nije ostala pošteđena svih loših uticaja ekonomske krize.

SOCIO – ECONOMIC ENVIRONMENT IN WHICH BOSNA RE ACHIEVED ITS RESULTS

A year 2009 was entered with a lot of concern. The financial crisis already in 2008 quickly spread from USA to Europe and its effects were obvious. Bosnia and Herzegovina, due to the level of its economic development and weak relations with world financial markets remained temporarily unaffected although it was to expect its effects to the economy in 2009. Of course, the predictions proved true. During the first half of 2009, the economy partially resisted all negative influences but experienced full impact in the second half of the year. The drop of industrial production that started in 2008 continued in 2009. Considering the fact that Bosnia and Herzegovina is also economically divided country, a drop of industrial production had diverse effects. Probably due to higher development and export orientation, this drop was more significant in F BH than in R of Srpska. The next table gives the review of the rates of industrial production in BH.

Table 1

	XII 2009 XI 2009	XII 2009 XII 2008	I-XII 2009 I-XII 2008
F BiH / F BH	93.9	90.1	88.4
Republika Srpska / Republic of Srpska	102.4	121.0	119.0
BiH / BH		95.5	101.3

The most impact and fall of production is recorded in metal, metal-processing industry, automobile spare parts production and chemical industry. Many production facilities were closed and workers laid off. The number of employees is constantly decreasing and number of the young people with completed school seeking first time employment, is increasing. This has a strong impact on the living standards of citizens of BH, which was over 2009, from month to month in decline.

Certainly, the insurance industry is not spared of all bad impacts of economic crisis.

Ukupno ostvarena premija za 2009. godinu u BiH imala je nominalni rast od 0,8% u odnosu na prethodnu godinu. U R Srpskoj rast je iznosio 0,17%, a u F BiH 1,07%.

U Tabeli 2 prikazano je kretanje učešća premije osiguranja u bruto društvenom proizvodu (BDP) i kretanje premije osiguranja po glavi stanovnika.

Podaci pokazuju da ne postoje promjene u učešću premije osiguranja u BDP. Premija po glavi stanovnika bilježi veoma mali rast, što je rezultat nedostatka podataka o broju stanovnika, tako da u 2009. godini nije bilo promjena u odnosu na 2008. godinu. Nažalost, učešće premije osiguranja u BDP gotovo da ne bilježi porast u posljednjih 5 godina (2005. – 2009.). Čak šta više, ili pada ili bilježi stagnaciju. Ako se ovi podaci uporede sa zemljama iz okruženja ili nekim drugim europskim zemljama onda se dobiva poražavajuća istina, a to je da građani BiH troše najmanje novca na osiguranje u poređenju sa ostatkom Europe.

Total earned premium for 2009 in BH had a nominal increase of 0.8% compared to the previous year. In R of Srpska the growth amounted to 0.17% and in F BH 1.07%.

Table 2 shows the tendencies of insurance premium participation in gross domestic product (GDP) and insurance premium per capita

The data show that there are no changes in the share of insurance premium in GDP. Premium per capita recorded very little growth, as a result of lack of data on population, so in 2009 there were no changes compared to 2008. Unfortunately, the share of insurance premium in GDP has recorded almost no increase in the last 5 years (2005 - 2009). What is more, it falls or stagnates. If these data are compared with neighbouring countries or other European countries, then it gets devastating truth that BH citizens are spending the least money on insurance compared to the rest of Europe.

**Tabela 2 PREMIJA OSIGURANJA U ODNOŠU
NA BDP I PREMIJA OSIGURANJA PER CAPITA****Table 2 THE RATIO OF INSURANCE PREMIUM
TO GDP AND INSURANCE PREMIUM PER
CAPITA**

	Godina / Year					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010 Plan
BDP u KM mio / GDP in KM mio						
	16.928,00	19.106,00	21.641,00	23.974,52	24.094,39	24.094,39
Premija osiguranja u KM / Insurance Premium in KM						
	336.729.509	360.711.802	402.180.549	454.985.073	458.805.114	470.874.511
Premija u % od GDP / Premium in % of GDP						
	1,99%	1,89%	1,86%	1,90%	1,90%	1,95%
Premija per capita (u KM) / Premium per capita (in KM)						
	87,60	93,86	104,68	118,42	119,42	122,53
BDP u EUR mio / GDP in EUR mio						
	8.655,15	9.768,74	11.064,87	12.257,98	12.319,27	12.319
Premija osiguranja u EUR / Insurance Premium in EUR						
	172.167.064	184.429.016	205.631.649	232.630.174	234.583.330	240.754.314
Premija u % od GDP / Premium in % of GDP						
	1,99%	1,89%	1,86%	1,90%	1,90%	1,95%
Premija per capita (u EUR) / Premium per capita (in EUR)						
	44,79	47,99	53,52	60,55	61,06	62,65
Broj stanovnika u hiljadama / Population in thousand						
	3.844	3.843	3.842	3.842	3.842	3.843
Prosječni kurs EUR / Average Exchange Rate of EUR						
	1,95583	1,95583	1,95583	1,95583	1,95583	1,95583

Napomena: Očekivanja za 2009. godinu rađena su na bazi preliminarnih podataka za 12 mjeseci 2009. godine objavljenih od strane entitetskih agencija.

Note: Projection for 2009 is based on preliminary data for the 12 months of 2009 published by Entities' Agencies.

Ovakva kretanja imala su velikog uticaja i na kretanje premije reosiguranja, ostvarenu u Bosna RE. Međutim pad premije reosiguranja ostvarene u BiH, od preko KM 2 miliona, nije rezultat samo stagnacije tržišta osiguranja. Još uvijek u BiH veoma jako djeluju određeni faktori koji negativno djeluju na razvoj industrije osiguranja.

- Prvo, u BiH se osiguranje promatra kao trošak koji na svaki način treba izbjegći ili smanjiti na minimum, bez obzira na stvarnu eksponiranost. Ovo potvrđuju i činjenice da je još uvijek najveći dio bosanskohercegovačke imovine neosiguran, bez obzira radi li se o privatnom ili državnom vlasništvu.
- Konkurenčija među društima za osiguranje je ogromna i dovela je do takvog smanjenja premijskih stopa, koje gotovo da nemaju nikakvu podlogu u statističkim ili financijskim podacima. Premija osiguranja se u velikom broju slučajeva svodi na minimum i cijela tehnika osiguranja se bazira na manje ili više sretnim okolnostima, a ne na statističkim i matematskim proračunima.
- Podrška industriji osiguranja od strane državnih institucija je veoma mala, tako da se industrija veoma teško nosi sa masom kontradiktornih propisa, koji je sve više opterećuju.

Najveći dio društava za osiguranje je svjestan situacije u kojoj se nalazi industrija osiguranja. Međutim, ukoliko prihvataju rizike u skladu sa svojim tarifama premija, počinju gubiti osiguranike. Stoga se nakon kratkog predaha ponovno vraćaju u borbu za osiguranike, koja će na kraju imati veoma loš ishod za osiguravače i naravno za reosiguravače, jer se sve negativnosti u osiguranju, multipliciraju kroz reosiguranje.

Sretna okolnost je da je 2009. godina, godina u kojoj nije bilo velikih šteta na području BiH, barem ne onih osiguranih. Naravno, štete su rasle mnogo brže od premije osiguranja. Međutim, tržište osiguranja BiH je sve više izloženo velikom broju malih šteta, koje su rezultate u pojedinim vrstama osiguranja

These developments had a huge impact on reinsurance premium earned in Bosna RE. However, decline of reinsurance premium earned in BH, of more than KM 2 million, is not only the result of stagnation of insurance market. Certain factors that negatively affect development of insurance industry are still strong in Bosnia and Herzegovina.

- First, in BH the insurance coverage is considered an unnecessary expenditure better to avoid or decrease to minimum in spite of the actual exposure. This is confirmed in the fact that bigger part of BH property is not insured regardless of whether it is private or state owned.
- The competition among insurance companies is so intensive that it resulted in such a decrease of premium rates with no reasonable backing in statistical or financial data. The insurance premium is in most cases reduced to minimum and all insurance methods are based more or less on luck rather than on statistical and mathematical calculations.
- The support to the insurance industry by the state institutions is minimal, so that it hardly copes with the mass of contradictory regulations that increasingly burdened it.

The insurance companies are mainly aware of a position of insurance industry. Yet, if they persist on accepting risks in accordance with their insurance rates, they are faced with loss of clients. Thus, after a short break they come back to competition which will surely have unfavourable outcome for insurers and consequently for reinsurers since all negativities in insurance multiply through reinsurance.

Fortunately, in 2009 there were no greater claims in the territory of BH, at least the insured ones. Evidently, the claims grew much faster than insurance premiums. However, BH insurance market is increasingly exposed to a number of small claims which led some of the insurance classes to negative results. The technical results in Accident and Motor Hull insurance are critically approaching the level of 100%.

dovele do negativnih predznaka. Osiguranje nezgode, kasko osiguranje motornih vozila, ima tehničke rezultate koji prelaze 100%. Stvarni izračun kombinovanog rezultata za ove dvije vrste osiguranja, pokazao bi da su ostvarene štete i do 50% veće od premije namijenjene za isplatu šteta. Ovakve rezultate imale bi i još neke vrste osiguranja, prije svega obavezno osiguranje AO.

Međunarodno tržište osiguranja je u 2009. godini bilo dosta „mirno“. Sezona uragana je prošla dosta dobro, bez velikih šteta, a nisu zabilježene ni druge veće štete od prirodnih opasnosti. Ovaj predah je dobrodošao industriji osiguranja, jer se mogla posvetiti stabilizaciji finansijskog stanja, uzdrmanog dejstvom ekonomске krize. Srećom u 2009. godini nije bilo većih osiguravača ili reosiguravača koji su bili u većim finansijskim poteškoćama, ali je cijelokupno tržište i nadalje pod „budnim“ okom rejting kuća koje i svaku najmanju promjenu registruju i bilježe veći ili manji rejting za osiguravača i reosiguravača. Ovakva situacija primorava ih na stalnu kontrolu preuzetih rizika do najmanjeg detalja. U svakom slučaju, dešavanja na međunarodnom tržištu reosiguranja itekako se odražavaju na poslovanje Bosna RE-a.

Imajući sve ovo u vidu mora se konstatovati da je i 2009. godina bila veoma teška godina i da su sve navedene činjenice bitno uticale na rezultat poslovanja za 2009. godinu, koji bi se mogao okarakterizirati kao dobar.

The actual calculation of the combined results relating to those two insurance classes would show that actual claims are for almost 50% higher than premium for loss settlement. The similar results could be applicable to some other insurance classes, primarily Compulsory Motor Insurance.

The international insurance market was rather “calm” in 2009. The hurricane season past without great losses and no other natural disaster losses were recorded. The insurance industry embraced this pause as to stabilize its financial situation overwhelmed by economic crisis. Luckily, there were no bigger insurers or reinsurers that experienced larger financial problems, but the overall market is still under the close monitoring of rating agencies that note and register any changes and accordingly assign the insurers and the reinsurers higher or lower rating. Such a situation imposes permanent and detailed control of underwritten risks. In any case, the changes in international market definitely reflect to Bosna RE business.

Taking into account all stated facts, 2009 could be also considered a difficult year but in spite of the significant impact of stated facts, the business results could be assessed as good.

LA MÉTALLIQUE
PARIS
1820

4. PREMJA I ŠTETE REOSIGURANJA

Pregled ostvarene premije i plaćenih šteta reosiguranja za 2009. godinu dan je u tabeli 3.

Tabela 3

	2007	2008	2009
Premje reosiguranja / Reinsurance Premium	48.374.195	45.802.424	46.154.106
Štete reosiguranja / Reinsurance Losses	20.162.622	18.377.141	21.627.760

Veoma veliki broj faktora utiče na visinu ostvarene premije i šteta reosiguranja. Svakako, jedan od najvažnijih elemenata je kretanje premija i šteta na tržištu osiguranja na kojem djeluje Bosna RE.

Također, jedan od važnih faktora je broj i struktura zaključenih ugovora o reosiguranju, kao i uvjeti ugovora. Ugovori koji su zaključeni u 2009. godini nisu imali bitnijih promjena u strukturi u odnosu na prethodnu godinu. Naravno i nadalje dominiraju proporcionalni ugovori, što je karakteristično za nerazvijena tržišta osiguranja u koje spada i tržište BiH. Kao i u prethodnim godinama, najveći pritisak je bio na provizije reosiguranja. Dobrim dijelom to je razumljivo, jer društva za osiguranje žele pokriti svoje troškove, a i ponešto „zaraditi“, posebno u slučajevima kada nemaju mnogo šteta. Stoga i nije čudno što su troškovi provizija najveći trošak koji ima Bosna RE i u 2009. godini iznose KM 3,03 miliona, što je za 6,8% više od ukupnih troškova akvizicije, ostvarenih u ovoj godini.

Ostvarena premija reosiguranja u 2009. godini iznosi KM 46.154.106. Ukoliko se poredi sa ostvarenjem za 2008. finansijsku godinu, onda je to za 0,77% više od ostvarenja u toj godini. Ovako mali rast

4. REINSURANCE PREMIUM AND CLAIMS

The review of recorded premium and claims paid in 2009 is presented by Table 3

Table 3

	2007	2008	2009
Premje reosiguranja / Reinsurance Premium	48.374.195	45.802.424	46.154.106
Štete reosiguranja / Reinsurance Losses	20.162.622	18.377.141	21.627.760

The number of factors definitely affects the volume of recorded reinsurance premium and claims. The most important are, however, premium and losses trends at insurance market Bosna RE is tied to.

One of the important factors is a number and structure of concluded reinsurance treaties as well as the terms of the treaties. The treaties concluded in 2009 have not significantly changed their structure compared to previous year. The proportional treaties as expected, dominate. That is a characteristic of undeveloped insurance markets where BH market belongs. The same as in previous years, the greatest pressure was directed to reinsurance commission. This is understandable, because insurance companies wish to cover their costs and “earn” some money, particularly in cases where they do not have many losses. Therefore it is not surprising that costs of commission are the highest costs of Bosna RE in 2009 in the amount of KM 3,03 million that is for 6,8% more than total acquisition costs in this year.

The reinsurance premium recorded in 2009 amounts KM 46.154.106. If compared with the results recorded in 2008 financial year, then this is for 0.77% more than realised in

premijskog prihoda je posljedica svih prethodno navedenih činjenica.

Kretanje premije reosiguranja, ostvarene u Bosna RE u posljednjih 5 godina dano je u Tabeli 4.

Tabela 4

	2005	2006	2007	2008	2009
Premije reosiguranja / Reinsurance Premium (u KM / in KM)					
	30.163.596	29.932.347	48.374.195	45.802.424	46.154.106
Indeks rasta premija / Premium Growth Index (u KM / in KM)					
	100,00	99,23	161,61	94,68	100,77

Učešće Bosna RE u štetama, odnosno plaćene štete reosiguranja za period 2005. -2009. godina dane su u Tabeli 5.

Tabela 5

	2005	2006	2007	2008	2009
Štete reosiguranja / Reinsurance Losses (u KM / in KM)					
	19.509.583	14.084.978	20.162.622	18.377.141	21.627.760
Indeks rasta šteta / Losses Growth Index (u KM / in KM)					
	100,00	72,20	143,15	91,14	117,69

Ukupno isplaćene štete iznose KM 21.627.760 što je za 17,69% više od plaćenih šteta u prethodnoj godini, odnosno za 7,26% više u odnosu na isti period 2007. godine, koja je zbog promjene načina obračuna imala pet kvartala. Ostvarene premije i plaćene štete u 2009. godini prikazani su i na grafikonu 1.

this year. Such a small increase of premium income is a consequence of all above mentioned facts.

The reinsurance premium trends recorded by Bosna RE over last 5 years are given in Table 4.

Table 4

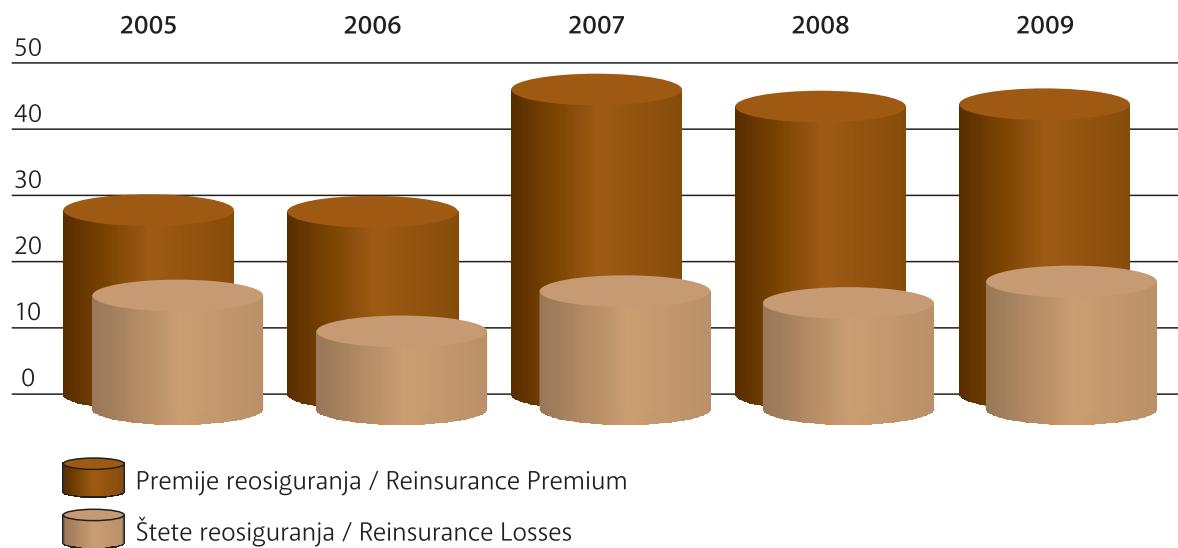
The share of Bosna RE in losses i.e. paid up reinsurance losses in the period of 2005 to 2009 is presented in the Table 5.

Table 5

Total amount of paid up losses is KM 21.627.760 that is for 17,69% more than paid for losses in previous year, i.e. for 7,26% more than paid in the same period of 2007 which, due to changes in accounting method comprised five quarters. The premium recorded and losses paid up in 2009 are presented by Graph 1.

Grafikon 1

Graph 1

U narednoj tabeli dan je pregled plana premija i šteta za 2009. godinu u usporedbi sa izvršenjem za istu tu godinu. Ostvarena premija reosiguranja je za 2,33% veća od planirane. Ostvarene štete reosiguranja u odnosu na planirane su veće za 10.74%.

Tabela 6

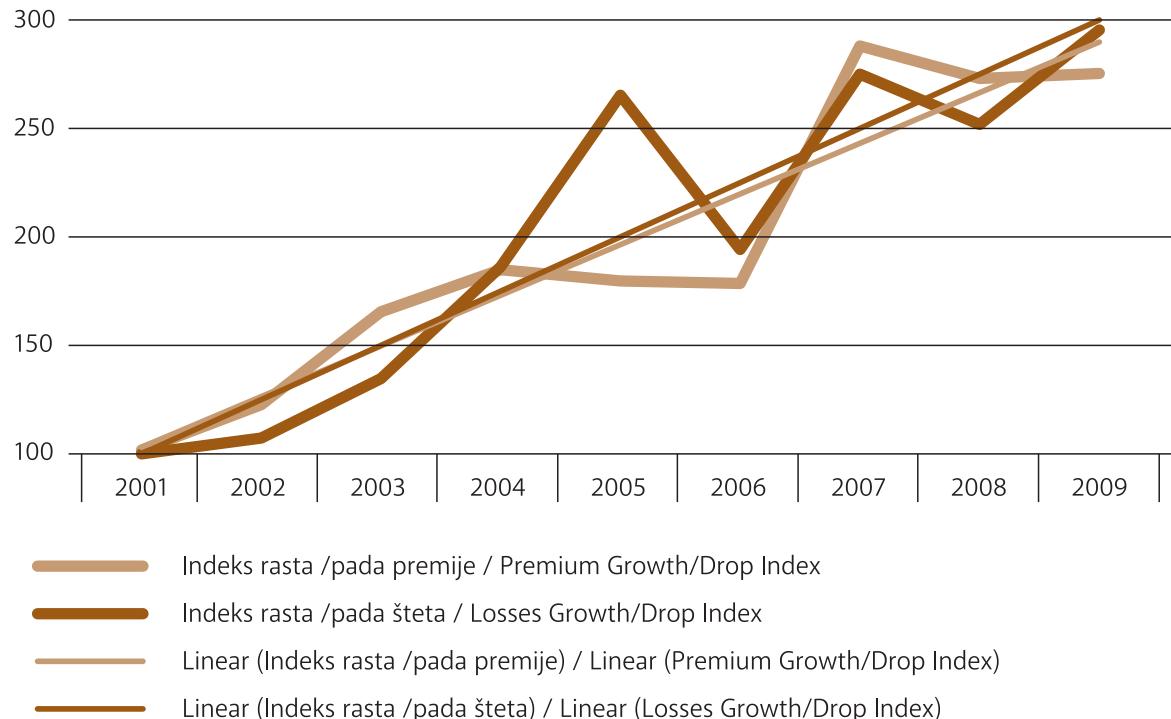
The next table gives the review of premium and losses planned for 2009 compared with realization for the same year. Realised reinsurance premium is for 2,33% more than planned. The reinsurance losses realised are for 10.74% more than planned.

Table 6

	2009 Plan	2009 Ostvareno / Realization	Indeks / Index
Premije reosiguranja / Reinsurance Premium (u KM / in KM)			
	45.105.000	46.154.106	102,33
Štete reosiguranja / Reinsurance Losses (u KM / in KM)			
	19.530.000	21.627.760	110,74

**Grafikon 2 UPOREDNI INDEKSI KRETANJA
PREMIJE OSIGURANJA U BIH, F BIH, UKUPNE
PREMIJE REOSIGURANJA BOSNA RE I PREMIJE
OSTVARENE U ZEMLJI 2005 - 2006. GODINA**

**Graph 2 COMPARATIVE GROWTH INDEXES
FOR THE INSURANCE PREMIUM IN BH, IN
FEDERATION OF BH, TOTAL REINSURANCE
PREMIUM OF BOSNA RE AND PREMIUM
REALIZED AT HOME FOR THE PERIOD 2005 -
2009**

Grafikon 2 predstavlja prikaz indeksa i trend rasta, odnosno pada premija i šteta reosiguranja za period od 2001. pa do 2009. godine.

Nominalni iznos isplaćenih šteta reosiguranja je manji od ostvarenih premija, međutim, trend rasta šteta je nešto brži od trenda rasta premije, posebno u periodu 2005. i 2006. godine. Promjene u načinu obračuna u 2007. godini mogu navesti na pomisao da su u ovoj godini premije imale brži rast od šteta, međutim ovi indeksi su samo posljedica dužeg obračunskog perioda. Ukoliko bi se promatrao period za posljednjih 9 godina, dolazi se do podatka da je premija reosiguranja u ovom periodu porasla za 2,7 puta, a štete reosiguranja za gotovo 3 puta. Ovakav trend kretanja šteta reosiguranja prekinut je 2006. godine, kada je registriran pad od 74,14% u odnosu na prethodnu godinu. Ovakva oscilatorna kretanja nisu rezultat neke zakonomjernosti. Jednostavno, nekoliko godina je bilo pogodeno sa jednom

The Graph 2 shows index and growth i.e. drop trends for reinsurance premium and losses over the period from 2001 to 2009.

Although the nominal amount of reinsurance losses paid up is lower than premium earned, the losses growth was faster than premium growth, particularly in 2005 and 2006.

The changes in accounting methods in 2007 may lead to a conclusion that premium grew faster than losses in that year but these indexes are only a result of longer accounting period. The analysis of last 9 years' period shows that reinsurance premium increased 2.7 times and reinsurance losses almost 3 times. This trend of reinsurance losses growth was stopped in 2006 when, compared to previous year, a drop of 74,14% was recorded. Such oscillations are not the result of a pattern. Simply, the occurrence of one or two larger losses over several years resulted in sudden oscillation in the period 2005 – 2006. The

ili dvije veće štete, što je dovelo do naglih oscilacija u periodu 2005.-2006. godina. Mali i nehomogeni portfelji, kao što je portfelj Bosna RE, su podložni ovakvim uticajima. U 2007. dolazi do ponovnog rasta šteta reosiguranja, ali prije svega kao rezultat činjenice da ta godina sadrži 5 kvartala. Realna četiri kvartala 2007. godine nisu dosegla rekordni rast šteta zabilježen u 2005. godini.

Svi viškovi rizika, preko kapaciteta Bosna RE, plasiraju se na međunarodno tržište reosiguranja. Ovaj dio rizika prati i adekvatna premija za retrocesiju. Neto premija reosiguranja iznosi KM 21,32 miliona, što predstavlja kontinuitet rasta zadržane premije, s obzirom da je to više za 6,45% u odnosu na zadržanu premiju za 2008. godine. Svi ovi elementi mogu se vidjeti iz Tabele 7 i Grafikona 3.

Tabela 7 UKUPNA PREMIJA, PREMIJA U RETROCESIJI I PREMIJA U SAMOPRIDRŽAJU ZA PERIOD 2002. – 2009. GODINA

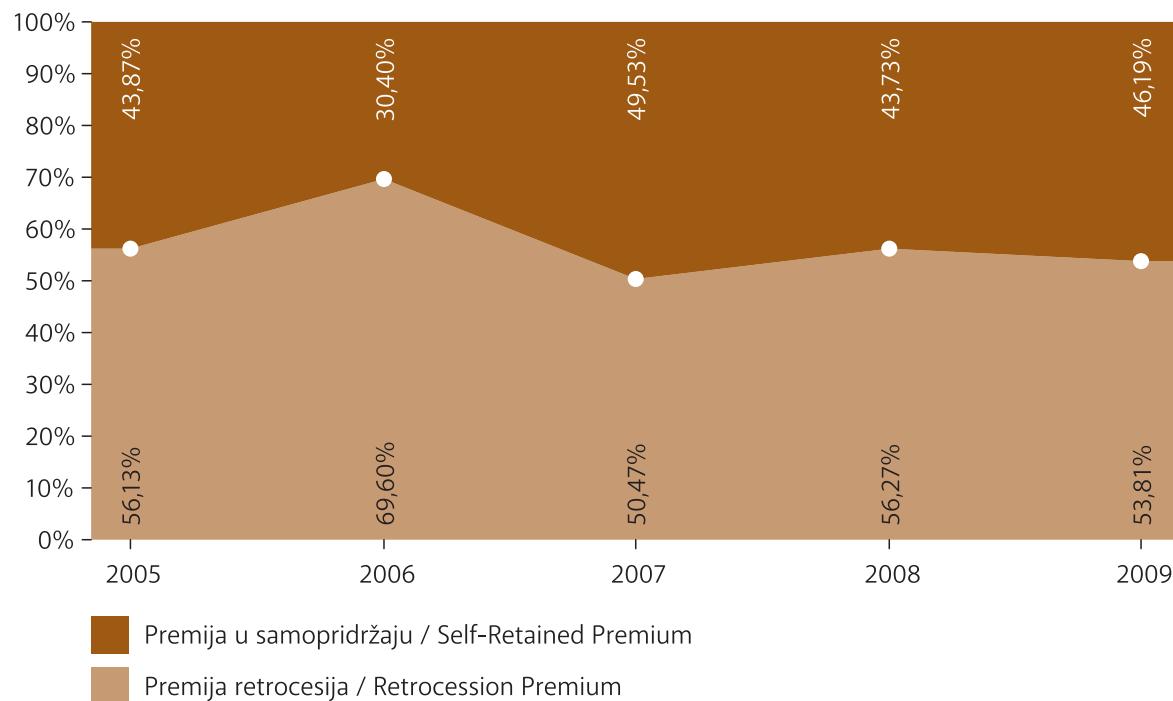
small and inhomogeneous portfolios, as are Bosna RE's, are sensitive to such influences. However, in 2007 the reinsurance losses increased again mainly due the fact that the said year comprised five quarters. The actual four quarters of 2007 have not reached the record increase of reinsurance losses from 2005.

The risks that exceed its capacity, Bosna RE places to international insurance market. This part of risks is accompanied by payment of adequate retrocession premium. Net reinsurance premium amounts KM 21,32 million, which represents continuation of self-retained premium growth since it is for more than 6,45% than self-retained premium in 2008. All these elements are shown in the Table 7 and Graph 3.

Table 7 TOTAL PREMIUM, RETROCESSION PREMIUM AND SELF-RETAINED PREMIUM RATIO PERIOD 2002 – 2009

	Godina / Year				
	2005	2006	2007	2008	2009
Bosna RE d.d. - ukupna premija / Bosna RE d.d. - Total Premium					
	30.163.596	29.932.347	48.374.195	45.802.424	46.154.106
Bosna RE d.d. - premija retrocesija / Bosna RE d.d. - Retrocession Premium					
	16.930.545	20.833.435	24.413.442	25.774.717	24.833.551
Bosna RE d.d. - premija u samopridržaju / Bosna RE d.d. - Self-Retained Premium					
	13.233.051	9.098.912	23.960.754	20.027.707	21.320.555

Grafikon 3

Graph 3

Premija retrocesije je manja za 3,66% u odnosu na prethodnu godinu. Razlog za pad premije retrocesije je rezultat promjene u portfelju Bosna RE. Naime, u 2009. godini u portfelju Bosna RE porastao je udio premije reosiguranja po osnovu ugovora o reosiguranju kojim je preuzeta retrocesija drugih reosiguravača. Ovi ugovori u pravilu se zadržavaju u vlastitom samopridržaju. Također treba naglasiti da portfelj Bosna RE nije dovoljno homogen i zahtijeva stalnu analizu u pogledu izloženosti i zaštite. Politika potpune sigurnosti Bosna RE u pogledu obaveza po osnovu ugovora o reosiguranju je i nadalje na prvom mjestu. Stoga je i premija retrocesije još uvijek dosta visoka.

Činjenica da još uvijek jedan broj cedenata Bosna RE ima malo iskustva u poslovima preuzimanja složenih rizika i reosiguranja, koje prati takve poslove. Procjena PML-a, upravljanje rizicima i vlastitim portfeljima predstavlja veliki problem za određene cedente. Stoga je kao stalni zadatak u Bosna RE-u prihvaćena praksa maksimalne pomoći klijentima, u pogledu prihvatanja rizika u osiguranje. Istovremeno sa rizicima preuzetim od takvih cedenata neophodno je biti veoma pažljiv u pogledu zaštite i obezbijediti maksimalnu sigurnost putem njihove pravilne distribucije.

The retrocession premium is for 3,66% lower than in previous year. This drop in retrocession premium is a result of changes in Bosna RE portfolio. Namely, in 2009 the share of reinsurance premium as per reinsurance treaties refer to retrocession accepted from other reinsurers. These treaties, as a rule, are self-retained. It must be emphasized that Bosna RE portfolio is not enough homogenous and needs continuous analysis of exposure and protection. Bosna RE's policy of providing complete security in respect of its contractual obligations remains priority. Therefore the retrocession premium is still high.

The fact is that some of Bosna RE cedents have insufficient experience in underwriting of complex risks and reinsurance business accompanying it. The estimate of PML, risk and portfolio management is for some of the cedents a great problem. Therefore Bosna RE sets, as its permanent aim, maximum support to the clients in risk acceptance. At the same time, the risks taken from such cedents need a special attention in respect of protection and maximum safety through adequate distribution.

Uporedni indeksi rasta ukupne premije reosiguranja, premije retrocesije i zadržane premije, dani su u Grafikonu 4 i pripadajućoj tabeli.

U promatranom periodu premija reosiguranja porasla je za preko 1,5 puta, premija retrocesije za 1,4 puta a zadržana premija za 1,6 puta.

Grafikon 4 INDEX KRETANJA UKUPNE PREMIJE REOSIGURANJA, PREMIJE RETROCESIJE I ZADRŽANE PREMIJE U PERIOD 2005. - 2009. GODINA

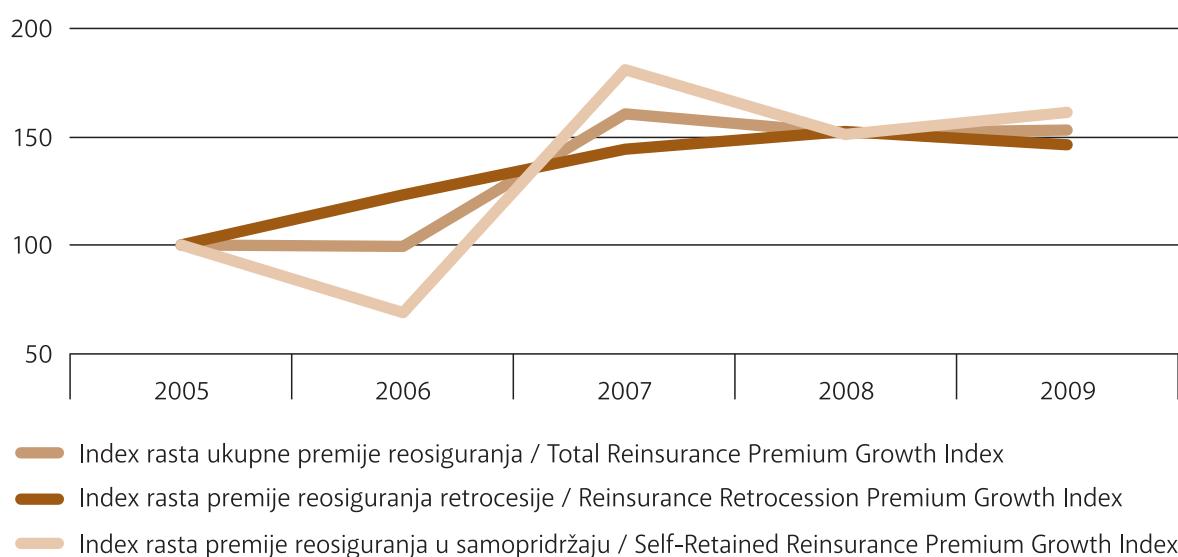

Tabela 8 i grafikon 5 prikazuju podatke o kretanju šteta reosiguranja unutar vlastitog samopridržaja Bosna RE i šteta iz retrocesije.

Tabela 8 UKUPNE ŠTETE, ŠTETE IZ RETROCESIJE I ŠTETE U SAMOPRIDRŽAJU ZA PERIOD 2005. - 2009. GODINA

The comparative growth indexes of total reinsurance premium, retrocession premium and self-retained premium are shown in the Graph 4 and related Table

In the period concerned, the reinsurance premium increased over 1,5 times, retrocession premium 1,4 times and self-retained premium 1,6 times.

Graph 4 INDEX TRENDS FOR TOTAL REINSURANCE PREMIUM, RETROCESSION PREMIUM AND RETAINED PREMIUM FOR THE PERIOD 2005 - 2009

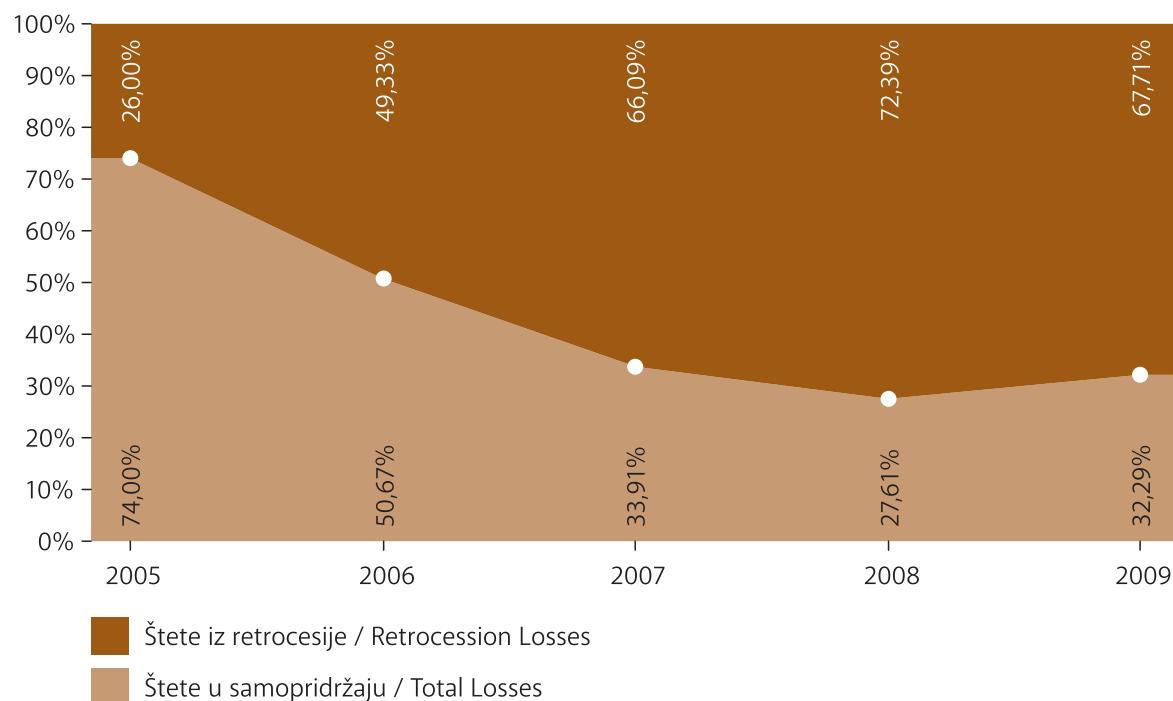
Table 8 and Graph 5 present data on reinsurance losses trends within Bosna RE self-retention and retrocession losses.

Table 8 TOTAL LOSSES, RETROCESSION LOSSES AND SELF-RETAINED LOSSES FOR THE PERIOD 2005 - 2009

	Godina / Year				
	2005	2006	2007	2008	2009
Bosna RE d.d.-ukupne štete / Bosna RE d.d.-Total Losses					
	19.509.583	14.084.978	20.162.622	18.377.141	21.627.760
Bosna RE d.d.-štete iz retrocesije / Bosna RE d.d.-Retrocession Losses					
	14.437.992	7.137.045	6.836.578	5.074.583	6.983.129
Bosna RE d.d.-štete u samopridržaju / Bosna RE d.d.-Self-Retained Losses					
	5.071.591	6.947.934	13.326.044	13.302.557	14.644.631

Ukupno plaćene štete po osnovu retrocesije iznose KM 6,98 miliona, što je za 37,61% više u odnosu na prethodnu godinu. Štete u samopridržaju Bosna RE iznosile su KM 14,64 miliona i veće su za 10,80% od šteta iz 2008. godine. Grafikon 5 daje grafički prikaz odnosa isplaćenih šteta na teret samopridržaja Bosna RE i retrocesije.

Grafikon 5 ODNOS ŠTETA IZ RETROCESIJE I ŠTETA U SAMOPRIDRŽAJU ZA PERIOD 2001.-2009. GODINA ISKAZANO U %

Pad učešća šteta iz retrocesije u ukupno isplaćenim štetama je rezultat dejstva dva faktora. Prvi je promjena strukture ugovora iz retrocesije, gdje je smanjena ili gotovo potpuno izostavljena retrocesija nekih vrsta osiguranja. Nažalost struktura ovih rizika, koji su zadržani u samopridržaju i njihov rezultat su dosta loši. To je ustvari i osnovni razlog nemogućnosti njihovog plasmana u retrocesiju, jer bi njihovi rezultati bitno mogli uticati na pogoršanje uslova retrocesije za rizike koje Bosna RE, zbog njihove veličine mora plasirati u retrocesiju. Naime, portfelj zadržan u Bosna RE-u sastoji se od velikog broja relativno niskih rizika, na kojima se povećava broj šteta a i visina prosječne odštete. Znači realno, maksimalni samopridržaji Bosna RE nisu povećavani, nego su samo korišteni na način koji je omogućio

Total losses paid up on the basis or retrocession amounts KM 6.98 million, 37.61% more than in previous year. The losses self-retained by Bosna RE amount to KM 14.64 million and increased for 10.80% in comparison to 2008. The Graph 5 presents a diagram of ratio between losses paid out of Bosna RE self-retention and retrocession.

Graph 5 RETROCESSION LOSSES AND SELF-RETAINED LOSSES FOR THE PERIOD 2001-2009 IN %

A decrease of retrocession losses participation in total paid up losses is a result influenced by two factors. First, the change in retrocession treaties structure with decreased or almost completely omitted retrocession for some insurance classes. Unfortunately, the structure of the risks in self-retention and their results are unsatisfactory. This is actually the main reason of inability of their placement through retrocession since their results could significantly influence the deterioration of retrocession conditions for the risks that Bosna RE, because of their size must place in retrocession. Namely, the portfolio held in Bosna RE is composed of large number of relatively low risks with increased number of losses and average amount of indemnity.

Actually, Bosna RE's maximum self-retention was not increased but used in a way

veće zadržavanje premije reosiguranja, uz manju izloženost velikim štetama. Zato, uzimajući u obzir sve faktore koji utiču na sigurnost jednog reosiguravača uz obazriv pristup preuzimanju rizika, jasno sagledavanje svake potencijalne opasnosti i dodatne zaštite, neophodno je aktivnu ulogu Bosna RE kao reosiguravača još više potencirati. Naravno ovaj zadatak bi bio mnogo lakši kada bi osiguravači započeli sa realnom primjenom tarifa premija.

U strukturi premije reosiguranja, koja je ostvarena u Bosna RE tokom 2009. godine nije bilo značajnijih pomjerenja, poredeći sa prethodnom godinom. U ostvarenoj premiji i dalje dominira auto-kasko sa 22,85% Ova vrsta osiguranja je sa 29.02%, odnosno 23,83%, koliko je učestvovala u ukupno ostvarenoj premiji reosiguranja u prethodne dvije godine pala za 4,11% odnosno nominalno za oko KM 400 hiljada.

Pregled strukture premije reosiguranja dan je u Tabeli 9.

Tabela 9 STRUKTURA PREMIJE REOSIGURANJA PO VRSTAMA OSIGURANJA

that enabled more extensive retention of reinsurance premium under lower exposure to great losses. Therefore, considering all factors influencing the safety of a reinsurer, necessary precautions, clear perception of any potential hazard and additional protection, it is necessary to put emphasis on active role of Bosna RE as reinsurer. Certainly, this would be easier to realize if the insurers start to apply accurate premium rates.

In comparison to previous year, the structure of reinsurance premium recorded by Bosna RE in 2009 has not significantly changed. Motor Hull with participation of 22.85% still dominates in recorded premium. This insurance class, which participated with 29.02%, i.e. 23.83% in overall reinsurance premium in two previous years, decreased for 4.11% i.e. nominally for approximately KM 400 thousand.

The structure of reinsurance premium is given in the Table 9.

Table 9 THE STRUCTURE OF REINSURANCE PREMIUM PER INSURANCE CLASSES

	Godina / Year					
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
1 Osiguranje od nezgode / Accident						
	2.387.256	2.572.642	2.818.810	4,93%	5,62%	6,11%
2 Zdravstveno osiguranje / Health						
	1.200.135	731.060	532.413	2,48%	1,60%	1,15%
3 Osiguranje cestovnih vozila - kasko / Motor Hull						
	14.037.622	10.914.629	10.546.280	29,02%	23,83%	22,85%
4 Osiguranje tračnih vozila / Railway Hull						
	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
5 Osiguranje zračnih letjelica - kasko / Aircraft Hull						
	415.465	597.988	314.165	0,86%	1,31%	0,68%
6 Osiguranje pomorskog, riječnog i jezerskog kaska / Marine Hull						
	56.384	71.903	252.596	0,12%	0,16%	0,55%

	Godina / Year					
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
7 Osiguranje robe u prevozu / Goods in Transit						
	2.366.628	2.479.929	2.118.552	4,89%	5,41%	4,59%
8 Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti / Fire and Allied Perils						
	9.191.104	10.180.916	10.377.670	19,00%	22,23%	22,48%
9 Ostala osiguranja imovine / Property Other						
	10.223.010	8.860.406	9.083.442	21,13%	19,34%	19,68%
10 Osiguranje od automobilske odgovornosti / Motor TPL						
	5.533.232	5.710.696	6.400.228	11,44%	12,47%	13,87%
11 Osiguranje od odgovornosti u zračnom prometu / Aviation TPL						
	318.505	363.472	487.393	0,66%	0,79%	1,06%
12 Osiguranje od odgovornosti brodara / Marine TPL						
	237	1.202	1.054	0,00%	0,00%	0,00%
13 Ostala osiguranja od odgovornosti / General Liability						
	1.572.658	1.494.737	1.424.118	3,25%	3,26%	3,09%
14 Osiguranje kredita / Credit						
	5.462	0	4.400	0,01%	0,00%	0,01%
15 Osiguranje jemstva / Guarantee						
	6.233	0	0	0,01%	0,00%	0,00%
16 Osiguranje različitih finansijskih gubitaka / Financial Loss						
	258.024	139.555	121.276	0,53%	0,30%	0,26%
17 Osiguranje pravne zaštite / Legal Protection						
	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
18 Osiguranje pomoći / Assistance						
	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
19 Životna osiguranja (osiguranja života i rentna osiguranja) / Life Assurance (Life Assurance and Annuity Assurance)						
	802.240	1.683.288	1.671.707	1,66%	3,68%	3,62%
SVEUKUPNO / TOTAL						
	48.374.195	45.802.424	46.154.106	100,00%	100,00%	100,00%

Svakako je ponovno neophodno naglasiti da je tržište osiguranja BiH još uvijek dosta neregulirano. To daje mogućnost određenim društvima za osiguranje da u dosta slučajeva vode poslove osiguranja van okvira zakona. Jedan od takvih slučajeva je ugovaranje reosiguranja kod reosiguravača koji nisu registrirani u BiH. Gubitak Bosna RE zbog ovakve situacije, koje agencije prešutno odobravaju, je preko KM 4 miliona godišnje. Drugi slučaj je nepridržavanje tarifa premija i uslova osiguranja koji su odobreni od strane agencija. Na ovaj način premijske stope iz godine u godinu padaju, dok na drugoj strani broj osiguranih objekata ostaje isti ili raste. Rezultat su sve lošije kvote šteta, koje u konačnici kroz ugovore o reosiguranju imaju negativan predznak. Nadalje, slaba kontrola primjene tarifa premija od strane agencija, dovodi do usporenog rasta premije osiguranja što se velikim dijelom odražava i na premiju reosiguranja. Gubitak industrije osiguranja po ovom osnovu može se procijeniti na oko 30%, pa čak i više.

Potvrda za veliki dio danih konstatacija može se naći u poređenju strukture premije reosiguranja i šteta reosiguranja. U ukupnoj strukturi šteta najveće učešće imaju štete u vrstama osiguranja auto-kasko i nezgoda. Ove dvije vrste čine preko polovine svih šteta reosiguranja, a daju 28,96% premije reosiguranja. Razlozi su već ranije objašnjavani. Konkurenčija, smanjenje premije, povećanje broja šteta i prosječne visine štete, doveli su do ovakvog stanja. Nažalost, Bosna RE u svom samoprdržaju drži veliki dio ovog posla, jer sa ovakvim rezultatima teško je naći kompenzaciju kroz retrocesiju. Struktura šteta reosiguranja dana je u narednoj tabeli.

And again, it must be noted that BH insurance market is still unregulated. This gives certain insurance companies many opportunities for business often beyond the law. One of these cases is contracting reinsurance cover by the reinsurers not registered in BH. The loss for Bosna RE due to such cases, often approved by Agencies, amounts over KM 4 million per year. The second issue is violation of premium system and insurance conditions set by Agencies. Thus, the premium rates are falling from year to year, while at the same time number of insured property remains the same or increases. This results in unfavourable loss ratio which, through reinsurance treaties, ultimately gives negative results. Moreover, insufficient premium rate control by the Agency leads to slow growth of insurance premium which greatly affects reinsurance premium. The losses insurance industry suffers on this basis can be assessed to approximately 30% or more.

Many of the above mentioned assertions can be confirmed through comparison of reinsurance premium and losses structures. The greatest participation in overall structure of losses is that of Motor Hull and Accident. Those two insurance classes make almost over a half of total reinsurance losses with contribution of only 28,96% of premium. The reasons for such a situation were already indicated - competition, premium decrease and increase in number and average volume of losses. Unfortunately, most of this business is self-retained by Bosna RE since it is difficult, considering the results, to compensate it through retrocession. The structure of reinsurance losses is given in the next table.

**Tabela 10 STRUKTURA ŠTETA REOSIGURANJA
PO VRSTAMA OSIGURANJA**

**Table 10 THE STRUCTURE OF REINSURANCE
LOSSES PER INSURANCE CLASSES**

	Godina / Year					
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
1 Osiguranje od nezgode / Accident						
	1.665.547	2.256.671	1.810.981	8,26%	12,28%	8,37%
2 Zdravstveno osiguranje / Health						
	317.849	181.267	125.732	1,58%	0,99%	0,58%
3 Osiguranje cestovnih vozila - kasko / Motor Hull						
	8.786.277	8.748.526	9.313.326	43,58%	47,61%	43,06%
4 Osiguranje tračnih vozila / Railway Hull						
	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
5 Osiguranje zračnih letjelica - kasko / Aircraft Hull						
	292.062	0	0	1,45%	0,00%	0,00%
6 Osiguranje pomorskog, riječnog i jezerskog kaska / Marine Hull						
	27.873	36.079	94.161	0,14%	0,20%	0,44%
7 Osiguranje robe u prevozu / Goods in Transit						
	1.678.074	532.173	563.098	8,32%	2,90%	2,60%
8 Osiguranje imovine od požara i nekih drugih opasnosti / Fire and Allied Perils						
	2.082.272	1.752.028	3.141.527	10,33%	9,53%	14,53%
9 Ostala osiguranja imovine / Property Other						
	4.321.983	3.616.268	4.228.541	21,44%	19,68%	19,55%
10 Osiguranje od automobilske odgovornosti / Motor TPL						
	803.565	716.285	1.763.322	3,99%	3,90%	8,15%
11 Osiguranje od odgovornosti u zračnom prometu / Aviation TPL						
	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
12 Osiguranje od odgovornosti brodara / Marine TPL						
	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
13 Ostala osiguranja od odgovornosti / General Liability						
	65.523	183.923	163.717	0,32%	1,00%	0,76%

	Godina / Year					
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
14 Osiguranje kredita / Credit						
	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
15 Osiguranje jemstva / Guarantee						
	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
16 Osiguranje različitih finansijskih gubitaka / Financial Loss						
	0	21.292	0	0,00%	0,12%	0,00%
17 Osiguranje pravne zaštite / Legal Protection						
	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
18 Osiguranje pomoći / Assistance						
	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
19 Životna osiguranja (osiguranja života i rentna osiguranja) / Life Assurance (Life Assurance and Annuity Assurance)						
	121.598	332.629	423.356	0,60%	1,81%	1,96%
SVEUKUPNO / TOTAL						
	20.162.622	18.377.141	21.627.760	100,00%	100,00%	100,00%

Struktura premije i šteta reosiguranja, prema porijeklu (Bosna i Hercegovina, inozemstvo) dana je u narednoj tabeli. Premija reosiguranja ostvarena u BiH je pala za 3,55% u odnosu na ostvarenje u 2008. godini. Premija reosiguranja iz inozemstva je povećana za 28,63%. Ovo je rezultat nešto većeg iskoraka Bosna RE na međunarodno tržište reosiguranja.

The structure of reinsurance premium and losses according to the origin (Bosnia and Herzegovina, foreign countries) is shown in the following table. The reinsurance premium recorded in BH increased for 3.55% compared 2008. The reinsurance premium recorded abroad increased for 28.63%. This is a result of more resolute entrance of Bosna RE into international reinsurance market.

**Tabela 11 STRUKTURA PREMIJE I ŠTETA
REOSIGURANJA PREMA PORIJEKLU**

**Table 11 THE STRUCTURE OF REINSURANCE
PREMIUM AND LOSSES ACCORDING TO THE
ORIGIN**

					Godina / Year
					2009
	2005	2006	2007	2008	2009
Premija / Premium	Premija / Premium	Premija / Premium	Premija / Premium	Premija / Premium	Premija / Premium
Zemlja / Home					
	22.566.434	24.969.619	43.005.816	39.663.779	38.257.802
Inozemstvo / Abroad					
	7.597.162	4.962.728	5.368.379	6.138.645	7.896.303
Ukupno premija / Total Premium					
	30.163.596	29.932.347	48.374.195	45.802.424	46.154.106
Štete / Losess					
Zemlja / Home					
	12.641.361	11.530.780	17.673.220	15.076.677	17.260.368
Inozemstvo / Abroad					
	6.868.222	2.554.199	2.489.402	3.300.464	4.367.392
Ukupno štete / Total Losess					
	19.509.583	14.084.978	20.162.622	18.377.141	21.627.760

Rezultat ovog povećanja je i povećanje šteta reosiguranja u inozemstvu.

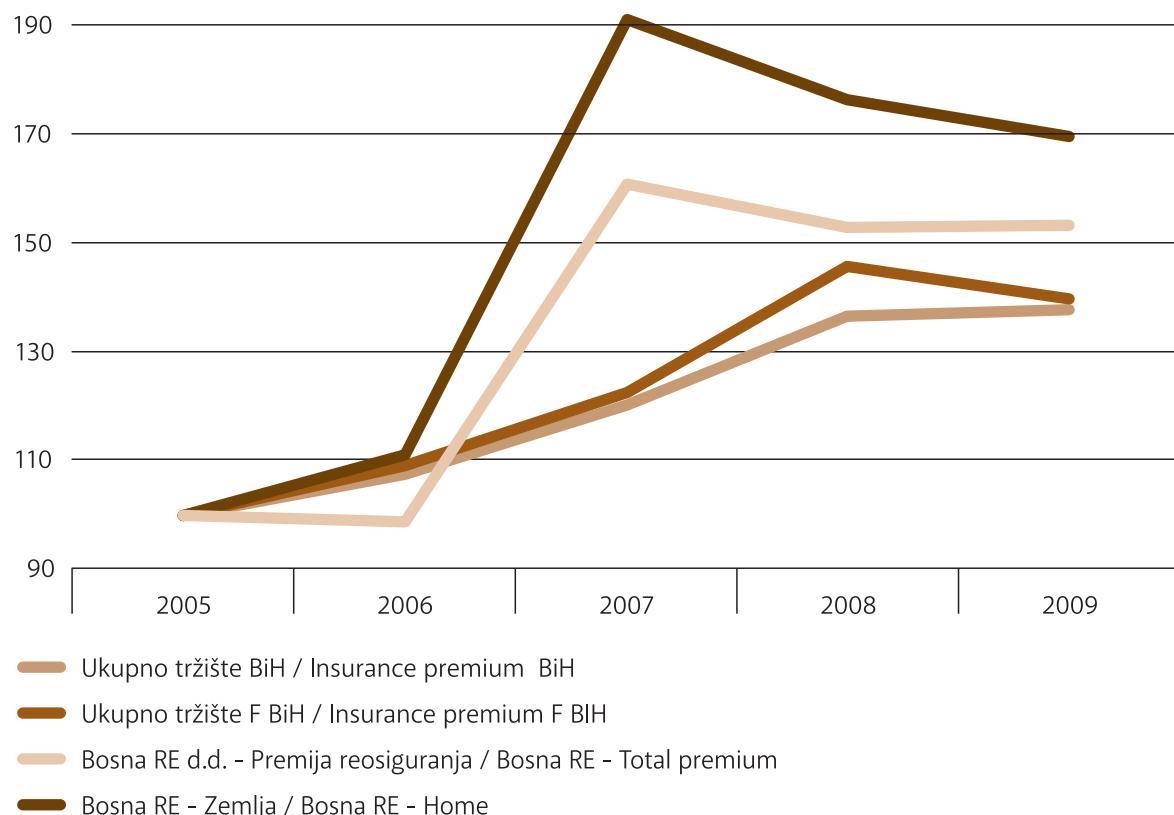
S obzirom da je tržište reosiguranja Bosne i Hercegovine prioritetno za Bosna RE, u narednom grafikonu dana je usporedba kretanja indeksa ostvarene premije reosiguranja u BiH i ostvarene premije osiguranja na ovom tržištu. Iako je porast premije reosiguranja brži od rasta premije osiguranja u cijelokupnom promatranom periodu, niti sa jednim od ovih rezultata teško da se može biti zadovoljan. Premija osiguranja raste veoma sporo, što ima uticaja i na sporiji rast premije reosiguranja. Godine 2005. i 2006. bile su godine stagnacije. Premija nešto jači rast ima u 2007. godini, nakon koje premija osiguranja raste veoma sporo, a premija reosiguranja bilježi pad. Možda je važno

The result of this increase is simultaneous increase of reinsurance losses recorded abroad.

Considering the priority of BH insurance market for Bosna RE activities, the following graph gives comparable ratio of reinsurance and insurance premium growth indexes recorded at BH market. Although the reinsurance premium grows faster than the insurance premium for the same period, none of these results are satisfying. The insurance premium grows very slowly which consequently influences slow growth of reinsurance premium. The period 2005-2006 was a period of stagnation. The more significant growth of premium was recorded in 2007 and after that, the growth of insurance premium slowed down and reinsurance premium decreased. It must be

naglasiti da je premija reosiguranja iskazana za 2007. godinu premija koja sadrži rezultate pet kvartala, što djelomično daje pogrešnu sliku.

Grafikon 6 UPOREDNI INDEKSI KRETANJA PREMIJE OSIGURANJA U BIH, F BIH, UKUPNE PREMIJE REOSIGURANJA BOSNA RE I PREMIJE OSTVARENE U ZEMLJI 2005 - 2009. GODINA

noted that premium referring to 2007 is the result comprising five quarters which partially gives wrong perception.

Graph 6 COMPARATIVE GROWTH INDEXES FOR THE INSURANCE PREMIUM IN BH, IN FEDERATION OF BH, TOTAL REINSURANCE PREMIUM OF BOSNA RE AND PREMIUM REALIZED AT HOME FOR THE PERIOD 2005 - 2009

Godina / Year	Ukupno tržište BiH / Insurance premium BiH	Ukupno tržište F BiH / Insurance premium F BiH	Bosna RE d.d. - Premija reosiguranja / Bosna RE - Total premium	Bosna RE - Zemlja / Bosna RE - Home
2005	100,00	100,00	100,00	100,00
2006	107,68	109,10	99,23	110,65
2007	120,10	121,96	160,37	190,57
2008	135,97	145,99	151,85	175,76
2009	137,00	139,23	153,01	169,53

Tabela 12 UDIO PREMIJE REOSIGURANJA U UKUPNOJ PREMIJI OSIGURANJA U BIH**Table 12 PARTICIPATION OF REINSURANCE PREMIUM IN TOTAL INSURANCE PREMIUM IN BH**

Godina / Year	2005	2006	2007	2008	2009
Premija osiguranja u BiH / Insurance Premium in BiH					
	334.882.361	360.589.164	402.180.549	455.340.202	458.805.114
Premija osiguranja F BiH / Insurance Premium in F BiH					
	243.451.197	265.603.761	296.914.582	355.407.220	338.951.318
Premija reosiguranja u BiH koju je realizovala Bosna RE / BiH Reinsurance Premium Realized By Bosna RE					
	22.566.434	24.969.619	43.005.816	39.663.779	38.257.802
Premija reosiguranja u BiH koju su realizirali inozemni reosiguravači¹⁾ / BiH Reinsurance Premium Realized By Foreign Reinsurers¹⁾					
	3.384.965	4.244.835	7.741.047	7.337.799	7.268.982
Ukupna premija reosiguranja ostvarena u BiH / Total Reinsurance Premium Realized in BiH					
	25.951.399	29.214.454	50.746.863	47.001.578	45.526.785
Udio ukupne premije reosiguranja u ukupnoj premiji osiguranja / Participation of Total Reinsurance Premium in Total Insurance Premium					
	7,75%	8,10%	12,62%	10,32%	9,92%
Udio premije reosiguranja Bosna RE u ukupnoj premiji osiguranja BiH / Participation of Bosna RE Reinsurance Premium in Total Insurance Premium in BiH					
	6,74%	6,92%	10,69%	8,71%	8,34%
Udio premije reosiguranja ostalih reosiguravača u ukupnoj premiji osiguranja u BiH / Participation of Reinsurance Premium of Other Reinsurers in Total Insurance Premium in BiH					
	1,01%	1,18%	1,92%	1,61%	1,58%
Udio premije reosiguranja Bosna RE u ukupnoj premiji osiguranja Federacije BiH / Participation of Reinsurance Premium of Bosna RE in Total Insurance Premium in Federation of BiH					
	9,27%	9,40%	14,48%	11,16%	11,29%

NAPOMENA 1)

Pouzdani podaci o premiji reosiguranja drugih društava za osiguranje koji rade na tržištu BiH ne postoje. Navedeni iznosi su računati na osnovu pretpostavki i dostupnih informacija. Stoga navedene iznose treba promatrati sa određenom rezervom.

NOTE 1)

There are no reliable data on reinsurance premium realised by other reinsurance companies operating at BiH market. Given results are calculated on the basis of prognosis and available information.

Na kraju treba naglasiti da je Bosna RE jedini bosanskohercegovački reosiguravač registriran za rad na cjelokupnoj teritoriji BiH. To ne znači i da je jedini koji radi ugovore o reosiguranju za društva za osiguranje registrirana u BiH. Prema dostupnim pokazateljima urađena je tabela 12, u kojoj je dan pregled kretanja premije osiguranja i reosiguranja u BiH i F BiH. Iako su podaci o premiji reosiguranja drugih reosiguravača nepouzdani, ipak je sigurno da gotovo 1/5 ukupne premije reosiguranja BiH tržišta osiguranja, pripada drugim društvima za reosiguranje.

Finally it should be noted that Bosna RE is the only BH reinsurer that has valid licence to operate at BH territory. That does not mean that Bosna RE is the only company providing reinsurance protection for insurance companies registered in BH. The Table 12, which gives the review of insurance and reinsurance premium in BH and F BH, is based on available indicators. Although data on the reinsurance premiums recorded by the other reinsurers are unreliable, it is certain that almost 1/5 of total reinsurance premium recorded at BH insurance market belongs to other reinsurance companies.

5. PROVIZIJE REOSIGURANJA

5. REINSURANCE COMMISSION

Pregled plaćenih provizija i provizija dobivenih iz retrocesije dan je u tabeli 13. i grafikonu 7.

Tabela 13

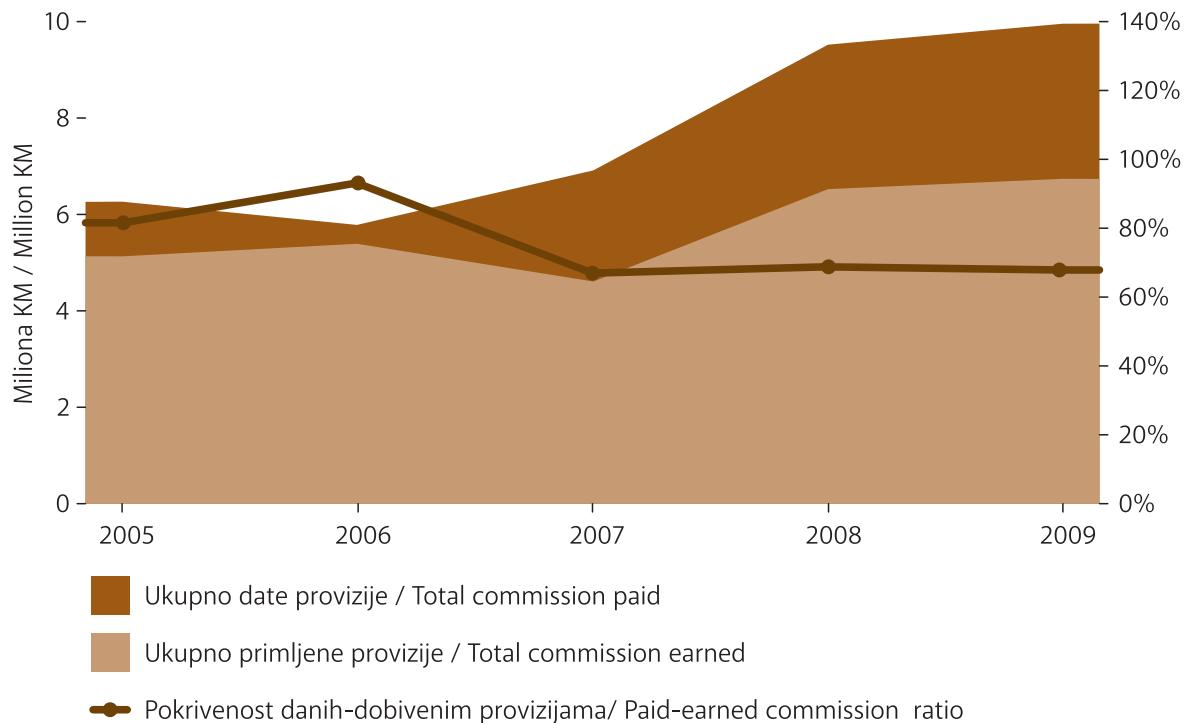
	Godina / Year				
	2005	2006	2007	2008	2009
Ukupno date provizije / Total commission paid					
	5.862.558,60	5.406.160,99	6.467.067,66	8.898.882,63	9.323.128,99
Ukupno primljene provizije / Total commission earned					
	4.788.695,16	5.045.327,08	4.329.054,45	6.115.927,95	6.286.604,95
Neto provizije					
	1.073.863,44	360.833,91	2.138.013,21	2.782.954,68	3.036.524,04
Pokrivenost danih-dobivenim provizijama / Paid-earned commission ratio					
	81,68%	93,33%	66,94%	68,73%	67,43%

The review of total commission paid and total commission earned is given in Table 13 and Graph 7.

Table 13

Grafikon 7 POKRIVENOST DANIH-DOBIVENIM PROVIZIJAMA

Graph 7 PAID-EARNED COMMISSION RATIO

Provizije reosiguranja su najveći trošak koji Bosna RE ima u okviru svoga poslovanja. Njihov cilj je da kroz povrat dijela premije reosiguranja cedenti Bosna RE pokriju svoje troškove preuzimanja. Stoga je izuzetno visok pritisak za stalnim povećanjem provizija, što predstavlja prilično veliki problem za Bosna RE.

U prilogu (PRILOG 1) se nalaze tabele sa premijom, štetama i provizijama po vrstama osiguranja.

The reinsurance commission is the greatest expense in Bosna RE business. It is meant to cover Bosna RE's cedents' acquisition expenses through partial return of premium. Therefore, there is a continuous pressure for the commission increase which makes Bosna RE a great problem.

The Annex (Annex 1) includes tables with premium, losses and commission per insurance classes.

6. TROŠKOVI PROVOĐENJA POSLOVA REOSIGURANJA

Pregled ostalih troškova poslovanja i posebno troškova akvizicije dan je u narednoj Tabeli 14.

Tabela 14

Ostvarenje / Realization 31.12.2008.	Plan za / Plan 2009	Ostvarenje / Realization 31. December 2009	3/1 u odnosu na izvrš. 2008	3/2 u odnosu na plan za 2009
1	2	3	4	5
Ukupni troškovi bez šteta i provizija / Total cost - losses and commissions				
4.192.140,23	3.459.400,00	4.027.831,15	96,08	116,43
Troškovi pribave / Acquisition costs				
2.909.092,01	2.855.900,00	2.869.049,96	98,62	100,46
Bruto premija / Gross premium				
45.802.424,42	45.105.000,00	46.154.105,60		
Neto premija / Net premium				
20.027.707,38	19.611.000,00	21.320.554,70		
Troškovi u odnosu na bruto premiju / Expenditures to gross premium				
6,35%	6,33%	6,22%		
Troškovi u odnosu na neto premiju / Expenditures to net premium				
14,53%	14,56%	13,46%		

Ukupni troškovi smanjeni su za 3,92% u odnosu na 2008. godinu, odnosno za 16,43% pošto su veći od planiranih za 2009. godinu. Čisti troškovi akvizicije iznose KM 2,87 miliona i za 1,38% su manji od planiranih, odnosno 0,46% veći od troškova akvizicije ostvarenih u prethodnoj godini. Učešće troškova akvizicije u ukupnoj bruto premiji iznosi 6,22%, a u neto premiji 13,46%, što je nešto manje od prosječnog nivoa u posljednje tri godine. Pregled planiranih i ostvarenih troškova dan je u PRILOGU 2.

6. REINSURANCE OPERATING COSTS

The review of other operating costs particularly of acquisition costs is given in the following Table 14.

Table 14

Ostvarenje / Realization 31.12.2008.	Plan za / Plan 2009	Ostvarenje / Realization 31. December 2009	3/1 u odnosu na izvrš. 2008	3/2 u odnosu na plan za 2009
1	2	3	4	5
Ukupni troškovi bez šteta i provizija / Total cost - losses and commissions				
4.192.140,23	3.459.400,00	4.027.831,15	96,08	116,43
Troškovi pribave / Acquisition costs				
2.909.092,01	2.855.900,00	2.869.049,96	98,62	100,46
Bruto premija / Gross premium				
45.802.424,42	45.105.000,00	46.154.105,60		
Neto premija / Net premium				
20.027.707,38	19.611.000,00	21.320.554,70		
Troškovi u odnosu na bruto premiju / Expenditures to gross premium				
6,35%	6,33%	6,22%		
Troškovi u odnosu na neto premiju / Expenditures to net premium				
14,53%	14,56%	13,46%		

Total costs are decreased for 3,92% in relation to 2008, i.e. they are for 16,43% higher than planned for 2009. The actual acquisition costs amount KM 2,87 million that is for 1,38% more than planned i.e. 0,46% than the costs recorded last year. The share of acquisition costs in gross premium is 6,22%, in net premium 13,46% that is lower than average level in last three years. The review of planned and recorded costs is given in the Annex 2.

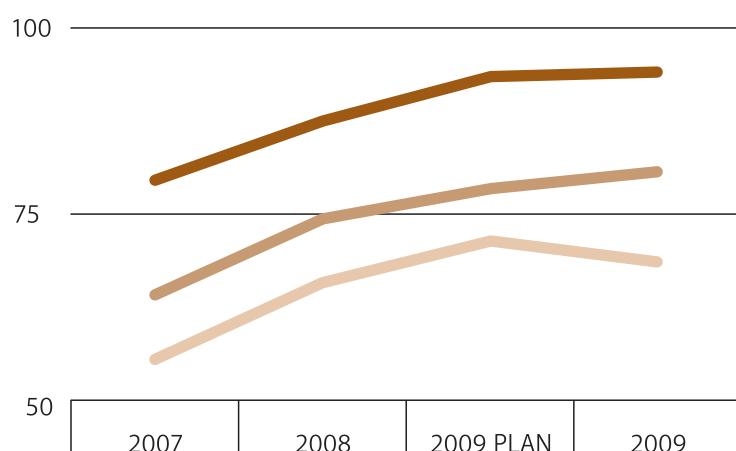
7. KVOTA ŠTETA

Tabela 15 i grafikon 8 daju podatke o kvoti šteta za period 2007. -2009. godina, kao i podatak o planiranoj kvoti šteta za 2009. godinu. Ostvarena kvota šteta je gotovo identična planiranoj. Rast kvote šteta u 2009. godini u odnosu na 2008. od 9,3% je planiran, jer je očekivano da će sa krizom doći i pritisak na štete, uz istovremenu stagnaciju premijske strane. U prilogu 3 su dani podaci o kretanju kvota po vrstama osiguranja.

Tabela 15

	Godina / Year			
	2007	2008	2009 PLAN	2009
KVOTA ŠTETA - neto / LOSS RATIO - Net				
	55,62%	66,42%	71,60%	68,47%
KVOTA ŠTETA - NETO (mjerodavne štete/zarađene premije) + provizije / LOSS RATIO - Net (Occured Losses/Earned Premium) + Commission				
	64,65%	74,31%	78,32%	80,56%
KOMBINOVANA KVOTA ŠTETA - NETO (mjerodavne štete/zarađene premije) + provizije + troškovi akvizicije / LOSS RATIO - Net (Occured Losses/Earned Premium) + Commission + Acquisition Cost				
	79,95%	87,20%	93,10%	93,84%

Grafikon 8

7. LOSS RATIO

Table 15 and Graph 8 give data on loss ratio for the period 2007 – 2009 and a plan for 2009. The loss ratio recorded is almost identical to the planned one. An increase of loss ratio in 2009 for 9,3% in relation to 2008 is planned, since, considering the crisis, the pressure to losses and stagnation of premium were to be expected. The Annex 3 shows trends in ratio per insurance classes.

Table 15

8. STANJE KAPITALA BOSNA RE

Stanje kapitala Bosna RE dano je u narednoj tabeli:

Tabela 16

8. BOSNA RE CAPITAL

The review of Bosna RE capital is given in the following table:

Table 16

						Godina / Year
	Stanje 31. decembra 2004. / At 31 December 2004	Stanje 31. decembra 2005. / At 31 December 2005	Stanje 31. decembra 2006. / At 31 December 2006	Stanje 31. decembra 2007. / At 31 December 2007	Stanje 31. decembra 2008. / At 31 December 2008	Stanje 31. decembra 2009. / At 31 December 2009
Dionički kapital / Share Capital						
	5.029.700	5.029.700	5.029.700	5.029.700	5.029.700	5.029.700
Revalor.rezerve / Revalor.reser.						
	0	0	0	0	-188.993	-237.837
Vlastite dionice / Treasury Shares						
	0	0	-18.200	0	-18.200	0
Rezerve (zakonske i statutarne) / Reserves (Legal and Statutory)						
	4.263.020	4.949.081	6.495.633	6.692.433	10.244.780	12.771.238
Zadržana dobit / Retained Earnings						
	1.208.437	2.179.225	2.699.185	4.520.893	2.827.147	1.523.636
Ukupno / Total						
	10.501.157	12.158.006	14.206.318	16.243.026	17.894.434	19.086.737
Indeks rasta kapitala / Growth Index						
	100,00	115,78	116,85	114,34	110,17	106,66

Kapital Bosna RE-a u 2009. godini uvećan je za 6,66% u odnosu na 2008. godinu. Dionički kapital je ostao na istom nivou, kao i u prethodnim godinama, jer nije bilo potrebno njegovo povećanje po bilo kojem osnovu.

Bosna RE capital increased in 2009 for 6,66% comparing to 2008. Share capital remained at the same level as in previous years since there were no reasons for its increase. Legal and statutory reserves were increased for

Zakonske i statutarne rezerve su uvećane za 24,66%. Ukupno uvećanje kapitala za posljednjih 5 godina iznosi 81,76%.

Povrat na ukupno raspoloživi kapital iznosi:

Tabela 17

24,66%. The total increase of the capital in last five years is 81,76%.

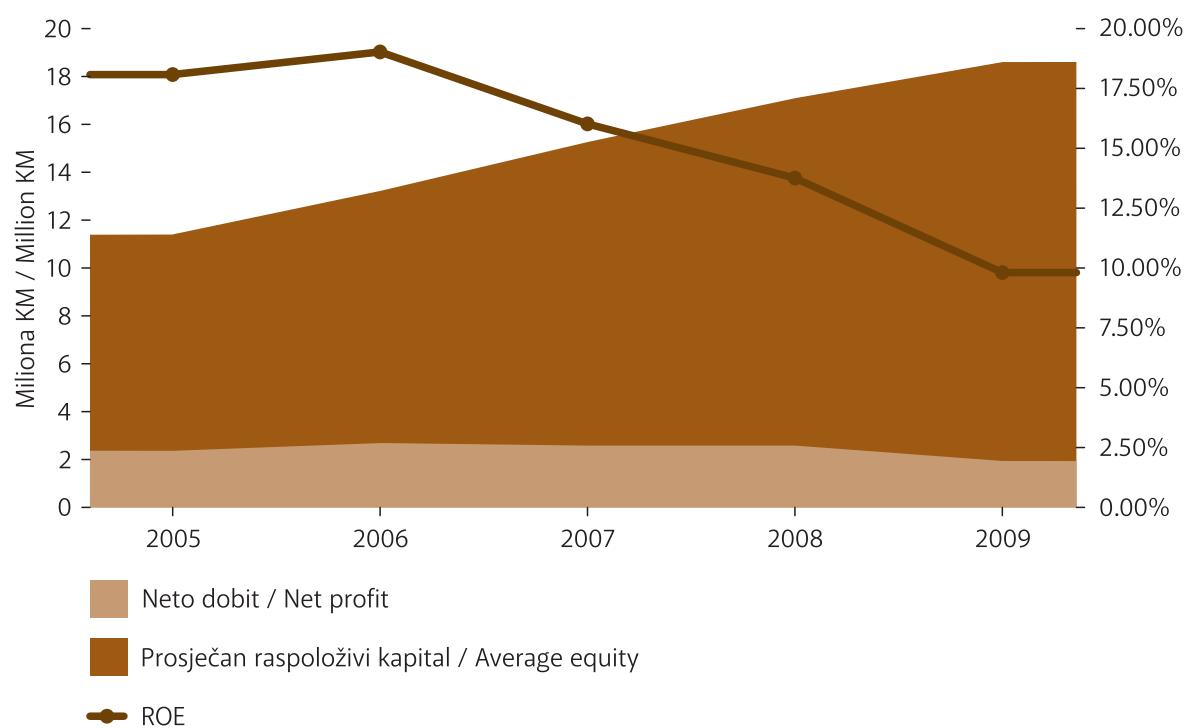
Return on total equity amounts:

Table 17

	Godina / Year				
	2005	2006	2007	2008	2009
Dobit prije oporezivanja / Profit before tax					
	2.549.308	2.972.310	2.607.935	2.715.482	2.127.353
Porez na dobit / Income tax					
	490.083	453.125	155.192	353.911	302.447
Neto dobit / Net profit					
	2.059.225	2.519.185	2.452.743	2.361.571	1.824.906
Prosječan raspoloživi kapital / Average equity					
	11.329.582	13.182.162	15.224.672	17.068.730	18.490.586
ROE					
	18,18%	19,11%	16,11%	13,84%	9,87%

Graf 9 POVRAT NA RASPOLOŽIVI KAPITAL U PERIODU 2005. - 2009. GODINA

Graph 9 RETURN ON EQUITY FOR THE PERIOD 2005 -2009

9. OSTVARENJE PRIHODA I RASHODA

Bilans stanja i Bilans uspjeha za poslovnu 2009. godinu sačinjeni su na osnovu Zakona o osiguranju, Zakona o računovodstvu i Kodeksa računovodstvenih načela i Računovodstvenih standarda. Revizija finansijskih izvještaja izvršena je od strane neovisne revizorske kuće Deloitte d.o.o. iz Sarajeva, koja je dala svoje neovisno revizorsko mišljenje. Ovo mišljenje je sastavni dio bilansnih izvještaja.

Osnovna načela odnosno pravila i metode ocjenjivanja bilansnih pozicija koja su primjenjivana u poslovanju u protekloj godini su:

- Materijalna i nematerijalna stalna sredstva vode se po nabavnoj vrijednosti.
- Amortizacija se obračunava po linearnoj metodi, uz primjenu Odluke Vlade Federacije BiH, kao i odluke Uprave Društva.
- Revalorizacija stalnih sredstava, potraživanja i obaveza nisu vršene jer je indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda ispod 10%.
- Potraživanje i obaveze iz inostranstva kursiraju se po srednjem kursu na dan 31.12.2009. godine.

Ostvareni ukupan prihod u 2009. godini iznosi KM 37,11 miliona, što je za 6,38% manje u odnosu na ostvarenje iz prethodne godine.

Bruto premija reosiguranja iznosi KM 46,15 miliona. Premija retrocesije iznosi KM 24,83 miliona. Neto premijski prihod je KM 31,32 miliona.¹ Značajan porast premije iz inozemstva u odnosu na planirani i ostvarenja

¹ Komentari procentualnog povećanja ili smanjenja neće biti navođeni u tekstu, izuzev ukoliko se ne radi o značajnom odstupanju.

9. INCOME AND EXPENSES

Balance Sheet and Profit and Loss Account for 2009 are made in accordance to the Insurance Law, Accounting Law and Code of Accounting Principles and Accounting Standards. Independent Auditors, Deloitte d.o.o. Sarajevo, audited financial statements and issued its independent auditors report that is incorporated in balance statements.

The basic principles, rules and methods of valuation of balance items applied in business operation for the last year were:

- Tangible and non-tangible assets are recorded at their purchase value.
- Depreciation is calculated per linear method, applying the Decision by Government of Federation of BH and decision of the Management of the Company.
- Revaluation of permanent assets, receivables and liabilities has not been done as price index of manufacturers of industrial product was lower than 10%.
- Receivables and liabilities from abroad are converted under the average rate of exchange as at 31 December 2009.

Total income realized in 2009 amounts KM 37,11 million, for 6,38% less than in previous year.

The gross reinsurance premium amounts KM 46,15 million. The retrocession premium amounts KM 24,83 million. The net premium income is KM 31,32 million.¹ A considerable growth of premium income realized abroad in relation to plans and realization in 2008 we have discussed earlier in the part of the

¹ The comments on percentage of increase or decrease shall not be discussed in text unless the difference is significant.

u 2008. godini, već je komentiran u dijelu izvještaja koji se odnosi na ostvarenje premije reosiguranja.

Provizija koja je dobivena po osnovu retrocesije iznosi KM 6,49 miliona.

Ukupni rashodi za 2009. godinu iznose KM 34,98 miliona. Najveći dio rashoda predstavljaju bruto štete reosiguranja koje iznose KM 21,62 miliona, što je za 17,69% više od ostvarenja u 2008. godini, odnosno za 10,74% više od planiranih šteta za 2009. godinu. Neto štete na teret Bosna RE iznose KM 14,64 miliona. Neto štete su imale rast od svega 2,15% u odnosu na planirane i 10,09% u odnosu na isti period prethodne godine.

Provizija reosiguranja koju Bosna RE daje svojim cedentima na ime pokrivanja troškova pribave iznosi KM 9,32 miliona. Ovaj iznos je izuzetno visok i dijelom je rezultat povećanja premijskog prihoda, a dijelom povećanja provizija utvrđenih ugovorima o reosiguranju, prilikom obnove za 2009. godinu. Treba naglasiti da su dane provizije dosegle svoj maksimalni nivo i da samo dobri rezultati u okviru šteta reosiguranja omogućavaju Bosna RE da iz osnovnog posla ostvaruje pozitivan rezultat. Provizije na teret Bosna RE iznose KM 3,03 miliona.

Stanje tehničkih rezervisanja dano je u Tabeli 18.

report which refers to reinsurance premium realization.

A retrocession commission amounts to KM 6.49 million.

The total expenses in 2009 amounts KM 34.98 million. The gross reinsurance claims in the amount of KM 21.62 million made the greatest portion of expenses, for 17.69% more than recorded in 2008 i.e. for 10.74% more than planned for 2009. The net claims paid by Bosna RE amounts KM 14.64 million. The net claims increased only 2.15% compared to plan and 10.09% compared to the same period of previous year.

The reinsurance commission Bosna RE approves to its clients for covering their acquisition costs amounts KM 9.32 million. The amount is considerably high partially due to higher premium income and partially due to commission increase set out in reinsurance treaties concluded during renewal for 2009. It must be noted that the commissions reached its maximum and that only good results of reinsurance claims enable Bosna RE to record positive results in its business. The commission paid by Bosna RE amounts KM 3.03 million.

Statement of technical reserves is given in Table 18.

Tabela 18

Table 18

Osnov	Stanje na dan / As at 31.12.2007	Stanje na dan / As at 31.12.2008	Stanje na dan / As at 31.12.2009
1 Rezervirane štete / Loss Reserve	7.028.270,18	5.277.397,62	5.806.814,73
2 IBNR	3.192.427,48	3.615.401,29	3.694.365,72
3 Prenosna premija / Unearned Premium	9.238.228,33	8.568.538,65	8.602.079,08
4 Promjena razgraničenog troška provizija / Deferred Acquisition Costs	1.506.347,92	1.279.475,00	1.414.517,52
5 Rezerva za bonuse i popuste / Bonuses and Rebates Reserve	-290.882,13	104.327,31	-847.143,36
UKUPNO / TOTAL	20.674.391,78	18.845.139,87	18.670.633,68

Sve pozicije tehničkih rezervi na dan 31.12.2009. godine su povećane u odnosu na prethodnu godinu. Međutim zbog promjena rezervisanja za popuste i bonuse, ukupno stanje tehničkih rezervi je u odnosu na 2008. godinu umanjeno za KM 0,17 miliona. Razlog za ovo je korekcija skalarnih provizija, koje su realno, nakon okončanja godine mnogo manje od provizornih, koje su bile obračunavane tokom 2009. godine.

Razlika između prihoda i rashoda iznosi KM 2.127.353, što predstavlja bruto dobit za 2009. godinu. Ostvarena bruto dobit je za 21,66% manja od ostvarenja u 2009. godini, odnosno 0,37% manja od planirane.

All positions of technical reserves as at 31 December 2009 are increased compared to previous year. But, due to changes in bonus and rebates reserve, the total technical reserves, if compared with 2008, decreased for KM 0,17. This is a consequence of correction of sliding scale commissions, which are actually at the end of the year lesser than provisional ones calculated over 2009.

The difference between income and expenses in the amount of KM 2.127,353 gives gross profit for 2009. The recorded gross profit is for 21.66% lower than realized in 2008, i.e. for 0,37% lower than planned.

Dioničarima Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo

O bavili smo reviziju priloženih nekonsolidovanih finansijskih izvještaja (na stranicama od 4 do 38) Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo (u dalnjem tekstu: "Društvo") koji se sastoje od bilansa stanja na dan 31. decembra 2009. godine, bilansa uspjeha, izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornosti uprave za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za pripremanje i fer prezentiranje priloženih nekonsolidovanih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Odgovornosti Uprave obuhvataju: dizajniranje, uspostavljanje i održavanja internih kontrola vezanih za pripremanje i fer prezentiranje finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogreške, bilo zbog prevare ili grešaka; odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika; te davanje razboritih računovodstvenih procjena u datim uvjetima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti nezavisno mišljenje o priloženim nekonsolidovanim finansijskim izvještajima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi zahtijevaju da postupamo u skladu s etičkim pravilima te da reviziju planiramo i obavimo kako bismo se u

To the Shareholders of Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo

We have audited the accompanying unconsolidated financial statements (page 4 to 38) of Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo ('the Company'), which comprise the balance sheet as at 31 December 2009, and the income statement, statement of comprehensive income, statement of changes in equity and statement of cash flows for the year then ended, and a summary of significant accounting policies and other explanatory notes.

Management's Responsibility for the Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these unconsolidated financial statements in accordance with International Financial Reporting Standards. This responsibility includes: designing, implementing and maintaining internal control relevant to the preparation and fair presentation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error; selecting and applying appropriate accounting policies; and making accounting estimates that are reasonable in the circumstances.

Auditor's Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these unconsolidated financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance whether the financial statements are free from material misstatement.

razumnoj mjeri uvjerili da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u finansijskim izvještajima. Odabir postupaka zavisi od prosudbe revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, bilo kao posljedica prevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje te objektivno prezentiranje finansijskih izvještaja kako bi odredio revizijske postupke primjerene datim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola u Društvu. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti primjenjenih računovodstvenih politika te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza finansijskih izvještaja u cjelini.

Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, priloženi nekonsolidovani finansijski izvještaji prikazuju objektivno, u svim materijalnim stawkama, finansijski položaj Društva na dan 31. decembra 2009. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i promjene u novčanom toku za godinu koja je tada završila u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the Company's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Company's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

Opinion

In our opinion, the unconsolidated financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the Company as of 31 December 2009, and the results of its operations and its cash flows for the year then ended in accordance with International Financial Reporting Standards.

Isticanje činjenice

Bez kvalificiranja našeg mišljenja, skrećemo pažnju na činjenicu da je Društvo ove nekonsolidovane finansijske izvještaje sastavilo u skladu sa zahtjevima zakona i propisa u Federaciji Bosne i Hercegovine te da su ulaganja u podružnice i pridružena pravna lica u ovim finansijskim izvještajima iskazana po trošku sticanja. Bolje razumijevanje finansijskog položaja Društva može se dobiti uvidom u konsolidovane finansijske izvještaje Društva, kao što je navedeno u Napomeni 3.

Deloitte d.o.o.

Sead Bahtanović,
direktor i ovlašteni revizor

*Sarajevo, Bosna i Hercegovina
26. februara 2010. godine*

Emphasis of matter

Without qualifying our opinion, we draw attention to the fact that the Company has prepared these unconsolidated financial statements as required by the law in Federation of Bosnia and Herzegovina, and that in these financial statements its investments in subsidiaries and associates are valued at cost. For a better understanding of the Group as a whole, users should read the consolidated financial statements, as stated in Note 3.

Deloitte d.o.o.

Sead Bahtanović,
director and authorised auditor

*Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
26 February 2010*

	Napomena	2009.	2008.
Prihodi od reosiguranja	5	46.710.778	46.060.536
Prihod od premije ustupljen reosiguravatelju, neto	5	(25.423.763)	(25.363.140)
Neto prihod od premije		21.287.015	20.697.396
Štete i troškovi po reosiguranju	6	(23.843.701)	(24.241.729)
Štete i troškovi po reosiguranju pokriveni od reosiguravatelja, neto	6	9.542.159	11.871.861
Neto troškovi šteta		(14.301.542)	(12.369.868)
Prihod od provizije		6.861.479	6.149.571
Troškovi provizije		(9.478.993)	(8.962.378)
Neto troškovi provizija		(2.617.514)	(2.812.807)
Neto dobit od reosiguranja		4.367.959	5.514.721
Prihod od ulaganja	7	1.109.618	854.796
Ostali operativni prihodi	8	421.934	271.011
Prodajni, administrativni i ostali operativni troškovi	9	(3.746.655)	(3.871.566)
Negativne kursne razlike, neto		(25.503)	(53.480)
Dobit prije oporezivanja		2.127.353	2.715.482
Porez na dobit	11	(302.447)	(353.911)
Neto dobit iz poslovnih dijelova koji su nastavili poslovati		1.824.906	2.361.571
Neto dobit iz poslovnih dijelova koji su prestali poslovati	10	-	-
Zarada po dionici	12	472,29	611,18
Zarada po dionici iz poslovnih dijelova koji su nastavili poslovati		472,29	611,18
Zarada po dionici iz poslovnih dijelova koji su prestali poslovati		-	-

	Notes	2009.	2008.
Reinsurance premium revenue	5	46.710.778	46.060.536
Reinsurance premium ceded to re-insurers, net	5	(25.423.763)	(25.363.140)
Net reinsurance premium revenue		21.287.015	20.697.396
Reinsurance claims and loss adjustment expenses	6	(23.843.701)	(24.241.729)
Reinsurance claims recovered from re-insurers, net	6	9.542.159	11.871.861
Net claims and loss adjustment expenses		(14.301.542)	(12.369.868)
Commission income		6.861.479	6.149.571
Commission expenses		(9.478.993)	(8.962.378)
Net commissions		(2.617.514)	(2.812.807)
Net income from insurance		4.367.959	5.514.721
Investment income	7	1.109.618	854.796
Other operating income	8	421.934	271.011
Sales, administrative and other operating expenses	9	(3.746.655)	(3.871.566)
Foreign exchange loss		(25.503)	(53.480)
Profit before tax		2.127.353	2.715.482
Income tax expense	11	(302.447)	(353.911)
Profit from continued operations		1.824.906	2.361.571
Profit for the year from discontinued operations	10	-	-
Earnings per share from continuing and discontinued operations	12	472,29	611,18
Earnings per share from continued operations		472,29	611,18
Earnings per share from discontinued operations		-	-

5. PRIHODI OD REOSIGURANJA

	2009.	2008.
Prihod od reosiguranja u zemlji	38.257.803	39.663.779
Prihod od reosiguranja u inostranstvu	7.896.303	6.138.645
Promjene na prijenosnim premijama	556.672	258.112
Prihod od reosiguranja ostvaren izdatim ugovorima o reosiguranju	46.710.778	46.060.536
Prihod od premije prenesen reosiguravatelju	(24.833.551)	(25.774.717)
Promjene na prenosnim premijama prenesenim reosiguravatelju	(590.212)	411.577
Premija reosiguranja prenesena reosiguravatelju	(25.423.763)	(25.363.140)
	21.287.015	20.697.396

6. ŠTETE I TROŠKOVI PO REOSIGURANJU

	2009.	2008.
Štete i troškovi po reosiguranju u zemlji	17.260.368	15.076.677
Štete i troškovi po reosiguranju u inostranstvu	4.367.392	3.300.464
Promjene rezerve za nastale a neprijavljenе štete	2.727.077	4.688.662
Promjene rezerve za nastale štete	679.612	718.191
Promjene rezerve za bonuse, popuste i povrate premije	(1.190.748)	457.735
Štete i troškovi po reosiguranju	23.843.701	24.241.729
Štete i troškovi pokriveni od reosiguravatelja	(6.983.129)	(5.074.583)
Promjene rezerve za nastale štete	(150.194)	(4.265.689)
Promjene rezerve za nastale a neprijavljenе štete	(2.648.113)	(2.469.064)
Promjene rezerve za bonuse, popuste i povrate premije	239.277	(62.525)
Štete i troškovi po reosiguranju pokriveni od reosiguravatelja	(9.542.159)	(11.871.861)
	14.301.542	12.369.868

5. NET REINSURANCE PREMIUM

	2009.	2008.
Reinsurance premium, domestic	38.257.803	39.663.779
Reinsurance premium, foreign	7.896.303	6.138.645
Change in the unearned premium provision	556.672	258.112
Premium revenue arising from the insurance contracts issued	46.710.778	46.060.536
Reinsurance premium ceded to re-insurers	(24.833.551)	(25.774.717)
Change in the unearned premium provision ceded to re-insurers	(590.212)	411.577
Reinsurance premium ceded to re-insurers, net	(25.423.763)	(25.363.140)
	21.287.015	20.697.396

6. REINSURANCE CLAIMS AND LOSS ADJUSTMENT EXPENSES

	2009.	2008.
Reinsurance claims and loss adjustment expenses, domestic	17.260.368	15.076.677
Reinsurance claims and loss adjustment expenses, foreign	4.367.392	3.300.464
Change in the provision for incurred but not reported claims	2.727.077	4.688.662
Change in the provision for reported claims	679.612	718.191
Change in provision for bonuses and discounts	(1.190.748)	457.735
Reinsurance claims arising from the insurance contracts issued	23.843.701	24.241.729
Reinsurance claims recovered from re-insurers	(6.983.129)	(5.074.583)
Change in the provision for reported claims	(150.194)	(4.265.689)
Change in the provision for incurred but not reported claims	(2.648.113)	(2.469.064)
Change in provision for bonuses, discounts and premiums	239.277	(62.525)
Reinsurance claims recovered from re-insurers	(9.542.159)	(11.871.861)
	14.301.542	12.369.868

7. PRIHOD OD ULAGANJA

	2009.	2008.
Kamata na bankarski depozit i obveznice	924.316	725.743
Dividende	185.302	126.553
Ostali prihodi od kamata	-	2.500
	1.109.618	854.796

8. OSTALI OPERATIVNI PRIHODI

	2009.	2008.
Najamnina	148.986	152.446
Povrat troškova – porez po odbitku	116.923	-
Prihodi po osnovu ukidanja rezervisanja za naknade zaposlenim	58.575	-
Prihod od otpisanih obaveza	-	117.855
Naplaćena otpisana potraživanja (Napomena 22)	89.961	623
Ostali prihodi	7.489	87
	421.934	271.011

7. INVESTMENT INCOME

	2009.	2008.
Interest on bank deposits and bonds	924.316	725.743
Dividends	185.302	126.553
Other interest income	-	2.500
	1.109.618	854.796

8. OTHER OPERATING INCOME

	2009.	2008.
Rent	148.986	152.446
Reimbursed expenses – withholding tax	116.923	-
Income from release of provision regarding employee benefits	58.575	-
Income from written-off liabilities	-	117.855
Collected written off receivables (Note 22)	89.961	623
Other	7.489	87
	421.934	271.011

9. PRODAJNI, ADMINISTRATIVNI I OSTALI OPERATIVNI TROŠKOVI

	2009.	2008.
Bruto plaća	1.067.589	1.115.559
Porezi	796.271	488.593
Usluge	341.780	322.911
Ostale naknade zaposlenim	668.001	431.939
Amortizacija	262.751	293.616
Članarine	234.014	99.584
Troškovi toplog obroka, prevoza zaposlenih i regresa	135.164	127.422
Marketing i reprezentacija	54.577	48.029
Troškovi platnog prometa	45.128	47.183
Materijal i energija	45.119	53.034
Održavanje	41.118	38.600
Premije osiguranja	34.749	143.477
Donacije i stipendije	16.900	207.900
Troškovi rezervisanja za dugoročne beneficije uposlenih	-	428.452
Ostali troškovi	3.494	25.267
	3.746.655	3.871.566

9. SALES, ADMINISTRATIVE AND OTHER OPERATING EXPENSES

	2009.	2008.
Gross salaries	1.067.589	1.115.559
Taxes	796.271	488.593
Services	341.780	322.911
Other employee benefits	668.001	431.939
Depreciation	262.751	293.616
Memberships	234.014	99.584
Meal allowance, transportation and vacation allowance	135.164	127.422
Advertising and entertainment	54.577	48.029
Bank fees	45.128	47.183
Material and energy	45.119	53.034
Maintenance	41.118	38.600
Insurance premiums	34.749	143.477
Donations and scholarships	16.900	207.900
Provisions for long-term employees' benefits	-	428.452
Other expenses	3.494	25.267
	3.746.655	3.871.566

10. DOBIT IZ OBUSTAVLJENIH AKTIVNOSTI

Tokom 2008. godine Grupa je prodala ulaganje u podružnicu Euromak Broker a.d. Skopje, Makedonija. U ovim nekonsolidovanim finansijskim izvještajima ovo ulaganje se prikazuje po nabavnoj vrijednosti i efekti prodaje ulaganja na finansijske izvještaje mogu se prezentovati na sljedeći način:

	2008.
Prihod od prodaje	170.157
Neto knjigovodstvena vrijednost ulaganja na dan transakcije	(170.157)
Dobit od prodaje	-

Ukupna imovina i obaveze na dan prodaje prikazani su kako slijedi:

Nekretnine i oprema	26.829
Novac i novčani ekvivalenti	117.902
Ostala potraživanja	524.721
UKUPNO IMOVINA	669.452
Ostale obaveze	604.490
UKUPNO OBAVEZE	604.490
NETO IMOVINA	64.962
Vlasništvo Društva	49.281
Udjeli vlasnika koji nemaju kontrolu	15.681

10. PROFIT FOR THE YEAR FROM DISCONTINUED OPERATION

During 2008 the Group sold investment in subsidiary Euromak Broker a.d. Skopje, Macedonia. In these unconsolidated financial statements this investments was presented at cost and the effects of the sale of this investment to the financial statements can be presented as follows:

	2008.
Proceeds from sale	170.157
Carrying amount of the investment at the transaction date	(170.157)
Gain on sale	-

Total assets and liabilities as of disposal date can be presented as follows:

Property and equipment	26.829
Cash and cash equivalents	117.902
Other receivables	524.721
TOTAL ASSETS	669.452
Other liabilities	604.490
TOTAL LIABILITIES	604.490
NET ASSETS	64.962
Owners of the Company	49.281
Non – controlling interest	15.681

11. POREZ NA DOBIT

Porezna obaveza se zasniva na računovodstvenom rezultatu poslovanja uzimajući u obzir porezno nepriznate troškove i neoporezive prihode. Porez na dobit za godine koje su završile na dan 31. decembar 2009. godine i 31. decembar 2008. godine iznosile su 10%. Ukupni iznos poreza priznatog u bilansu uspjeha predstavljen je kako slijedi:

	2009.	2008.
Dobit prije oporezivanja	2.127.353	2.715.482
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 10%	212.735	271.548
Efekat porezno nepriznatih rashoda	103.035	90.999
Efekat dividendi i udjela u dobiti za koje su porezi plaćeni	(13.323)	(8.636)
Porez na dobit	302.447	353.911
Efektivna stopa poreza na dobit	14%	13%

12. ZARADA PO DIONICI

	2009.	2008.
Neto dobit	1.824.906	2.361.571
Ponderisani broj redovnih dionica za izračunavanje dobiti po dionici	3.863	3.866
Zarada po dionici – poslovni dijelovi koji su nastavili sa poslovanjem	472,41	610,84
Neto dobit iz poslovnih dijelova koji su prestali sa poslovanjem	-	-
Ponderisani broj redovnih dionica za izračunavanje dobiti po dionici	3.863	3.866
Zarada po dionici – poslovni dijelovi koji su prestali sa poslovanjem	-	-
Zarada po dionici iz poslovnih dijelova koji su nastavili i poslovni dijelovi koji su prestali sa poslovanjem	472,41	610,84

11. INCOME TAX EXPENSE

Tax liability is based on accounting operational results taking into the account non-deductible expenses and non-taxable income. Tax income rate for the years ended 31 December 2009 and 31 December 2008 was 10 %. Total tax recognized in income statement may be presented as follows:

	2009.	2008.
Profit before income tax	2.127.353	2.715.482
Income tax expense at 10% - statutory rate	212.735	271.548
Effect of non-recognized expenses	103.035	90.999
Effect of dividends and share in profits for which taxes have been paid	(13.323)	(8.636)
Income tax	302.447	353.911
Effective tax rate for the year	14%	13%

12. EARNINGS PER SHARE

	2009.	2008.
Net profit from continued operations	1.824.906	2.361.571
Weighted average number of ordinary shares	3.863	3.866
Earnings per share - continued operations	472,41	610,84
Net profit from discontinued operations	-	-
Weighted average number of ordinary shares	3.863	3.866
Earnings per share - discontinued operations	-	-
Earnings per share from continued and discontinued operations	472,41	610,84

13. NEKRETNINE I OPREMA

Zemljište	Zgrade	Oprema i namještaj	Računarska oprema	Softver	Ostalo	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST						
Stanje 31. decembra 2007.						
4.630	1.011.379	738.635	237.247	475.963	500.000	2.967.854
Povećanja						
-	-	-	-	-	3.529.073	3.529.073
Rashodovanja i prodaje						
-	-	(1.004)	-	-	-	(1.004)
Transferi						
-	-	8.400	7.198	71.446	(87.044)	-
Stanje 31. decembra 2008.						
4.630	1.011.379	746.031	244.445	547.409	3.942.029	6.495.923
Povećanja						
-	-	5.143	6.514	10.483	3.268.804	3.290.944
Rashodovanja i prodaje						
-	-	(3.267)	(36.224)	-	-	(39.491)
Stanje 31. decembra 2009.						
4.630	1.011.379	747.907	214.735	557.892	7.210.833	9.747.376
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI						
Stanje 31. decembra 2007.						
-	579.672	547.267	144.905	295.689	-	1.567.533
Trošak amortizacije						
-	37.927	75.233	49.839	79.135	-	242.134
Rashodovanja i prodaje						
-	-	(767)	-	-	-	(767)
Stanje 31. decembra 2008.						
-	617.599	621.733	194.744	374.824	-	1.808.900
Trošak amortizacije						
-	37.926	62.485	43.835	66.511		210.757

13. PROPERTY AND EQUIPMENT

	Land	Buildings	Equipment and furniture	Computer equipment	Software	Investment in progress	Total
COST							
At 31 December 2007							
	4.630	1.011.379	738.635	237.247	475.963	500.000	2.967.854
Additions							
	-	-	-	-	-	3.529.073	3.529.073
Disposals							
	-	-	(1.004)	-	-	-	(1.004)
Transfer							
	-	-	8.400	7.198	71.446	(87.044)	-
At 31 December 2008							
	4.630	1.011.379	746.031	244.445	547.409	3.942.029	6.495.923
Additions							
	-	-	5.143	6.514	10.483	3.268.804	3.290.944
Disposals							
	-	-	(3.267)	(36.224)	-	-	(39.491)
At 31 December 2009							
	4.630	1.011.379	747.907	214.735	557.892	7.210.833	9.747.376
ACCUMULATED DEPRECIATION							
At 31 December 2007							
	-	579.672	547.267	144.905	295.689	-	1.567.533
Depreciation							
	-	37.927	75.233	49.839	79.135	-	242.134
Disposals							
	-	-	(767)	-	-	-	(767)
At 31 December 2008							
	-	617.599	621.733	194.744	374.824	-	1.808.900
Depreciation							
	-	37.926	62.485	43.835	66.511		210.757

Rashodovanja i prodaje	-	-	(2.975)	(36.224)	-	-	(39.199)
Stanje 31. decembra 2009.							
	-	655.525	681.243	202.355	441.335	-	1.980.458

NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST

Stanje 31. decembra 2009.	4.630	355.854	66.664	12.380	116.557	7.210.833	7.766.918
Stanje 31. decembra 2008.							
	4.630	393.780	124.298	49.701	172.585	3.942.029	4.687.023

U prethodnoj tabeli su uključena sredstva čija je neto knjigovodstvena vrijednosti nula, a koja su još u upotrebi. Nabavna vrijednost i akumulirana amortizacija ovih sredstava iznosi 1.193.602 KM.

14. ULAGANJA U NEKRETNINE

Ukupno	
NABAVNA VRIJEDNOST	
Stanje na dan 31. decembra 2007.	1.372.839
Povećanja	13.680
Stanje na dan 31. decembra 2008.	1.386.519
Povećanja	-
Stanje na dan 31. decembra 2009.	1.386.519
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI	
Stanje na dan 31. decembra 2007.	390.360
Trošak amortizacije	51.482
Stanje na dan 31. decembra 2008.	441.842
Trošak amortizacije	51.994
Stanje na dan 31. decembra 2009.	493.836
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST	
Stanje na dan 31. decembra 2009.	892.683
Stanje na dan 31. decembra 2008.	944.677

U 2008. godini Društvo je identificiralo nekretninu koja nije bila uknjižena u registar stalnih sredstava. Na osnovu interne procjene fer vrijednost ovog sredstva je iznosila 13.680 KM. Za ovaj iznos Društvo je povećalo ulaganja u nekretnine i revalorizacione rezerve.

Disposals							
	-	-	(2.975)	(36.224)	-	-	(39.199)
At 31 December 2009							
	-	655.525	681.243	202.355	441.335	-	1.980.458
CARRYING AMOUNT							
At 31 December 2009							
4.630	355.854	66.664	12.380	116.557	7.210.833	7.766.918	
At 31 December 2008							
4.630	393.780	124.298	49.701	172.585	3.942.029	4.687.023	

Included in the above table are assets with nil net book value which are still in use. The initial cost and accumulated amortization of these assets amounts to KM 1,193,602.

14. INVESTMENT PROPERTY

	Ukupno
COST OR VALUATION	
At 31 December 2007	1.372.839
Additions	13.680
At 31 December 2008	1.386.519
Additions	-
At 31 December 2009	1.386.519
ACCUMULATED DEPRECIATION	
At 31 December 2007	390.360
Depreciation	51.482
At 31 December 2008	441.842
Depreciation	51.994
At 31 December 2009	493.836
CARRYING AMOUNT	
At 31 December 2009	892.683
At 31 December 2008	944.677

In 2008, the Company has identified one property which is controlled by the Entity and has not been recognized in its accounting records. Based on the internally made assessment, the fair value of this property is KM 13,680. By this amount the Company has increased the investment property balances and revaluation reserves.

Uprava vjeruje da fer vrijednost ulaganja u nekretnine sa stanjem na dan 31. decembra 2009. i 2008. godine ne odstupa značajno od neto knjigovodstvene vrijednosti.

15. ULAGANJA U PODRUŽNICE

Ulaganja u podružnice Društva po trošku su sljedeća:

Naziv kompanije	Datum izvještavanja	Djelatnost	%	2009.	2008.
B & A RE Ltd. London, Velika Britanija	31. mart	Posredovanje u osiguranju	100,00	-	10.038
				-	10.038

Na dan 31. augusta 2009. godine Društvo je započelo postupak likvidacije B & A RE Ltd. London, Velika Britanija. Očekuje se da će proces likvidacije biti završen u roku od šest mjeseci od datuma njegovog početka. Shodno tome, ovo ulaganje je klasifikovano kao raspoloživo za prodaju (Napomena 18.).

16. ULAGANJA U PRIDRUŽENA PRAVNA LICA

Ulaganja u pridružena pravna lica prema trošku je kako slijedi:

Naziv kompanije	Datum izvještavanja	Djelatnost	%	2009.	2008.
DUF Prof-in d.o.o., Sarajevo	31. decembar	Društvo za upravljanje fondovima	35,03	678.529	678.529
Triglav BH osiguranje d.d. Sarajevo	31. decembar	Osiguranje	2009.: 29,06 (2008.: 28,59)	1.418.006	1.282.490
Sarajevostan d.d., Sarajevo	31. decembar	Održavanje stambenih objekata	22,20	1.337.297	1.337.297
ASA osiguranje d.d. Sarajevo	31. decembar	Osiguranje	20,00	1.000.000	1.000.000
				4.433.832	4.298.316

Sažetak finansijskih informacija pridruženih pravnih lica Grupe su prikazani ispod:

	2009	2008
Ukupno imovina	85.011.522	80.307.978
Ukupno obaveze	(41.935.317)	(38.657.784)
Neto imovina	43.076.205	41.650.194
Udio Grupe u neto imovini pridruženih pravnih lica	4.433.832	4.298.316

Management believes that the fair value of the Company's investment property at 31 December 2009 and 2008 does not differ significantly from its carrying amount.

15. INVESTMENTS IN SUBSIDIARIES

The Company's investment in its subsidiaries at cost is as follows:

Company name	Reporting date	Business	%	2009.	2008.
B & A RE Ltd. London, Great Britain	31 March	Insurance brokerage	100,00	-	10.038
				-	10.038

As of 31 August 2009 the Company initiated liquidation process of B & A RE Ltd. London, Great Britain. The liquidation process is expected to be completed within six months from the date of its commencement. Accordingly this investment has been classified as held for sale (Note 18).

16. INVESTMENTS IN ASSOCIATES

The Company's investment in its associates at cost is as follows:

Company name	Reporting date	Business	%	2009.	2008.
DUF Prof-in d.o.o., Sarajevo	31 December	Privatization fund managing company	35,03	678.529	678.529
Triglav BH osiguranje d.d. Sarajevo	31 December	Insurance	2009.: 29,06 (2008.:28,59)	1.418.006	1.282.490
Sarajevostan d.d., Sarajevo	31 December	Housing service	22,20	1.337.297	1.337.297
ASA osiguranje d.d. Sarajevo	31 December	Insurance	20,00	1.000.000	1.000.000
				4.433.832	4.298.316

Summarised financial information in respect of the Group's associates is set out below:

	2009	2008
Total assets	85.011.522	80.307.978
Total liabilities	(41.935.317)	(38.657.784)
Net assets	43.076.205	41.650.194
Group's share of net assets of associates	4.433.832	4.298.316

17. ULAGANJA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU

Ulaganja raspoloživa za prodaju	Osnovna djelatnost	(%)	2009.	2008.
Bosna Sunce osiguranje d.d., Sarajevo	Osiguranje	5,20	826.800	826.800
Sarajevo osiguranje d.d., Sarajevo	Osiguranje	1,85	566.093	741.312
ZIF Prof plus d.d., Sarajevo	Investicioni fond	2,42	532.462	635.282
Croatia Lloyd d.d., Zagreb, Hrvatska	Reosiguravajuće društvo	0,34	425.969	394.657
Osiguritelna Polisa, Skopje, Makedonija	Osiguranje	6,97	259.403	73.284
Lido osiguranje d.d., Tuzla	Osiguranje	5,18	217.000	217.000
Union banka d.d., Sarajevo	Bankarstvo	0,62	207.421	220.898
PBS d.d., Sarajevo	Bankarstvo	0,00	7.830	8.700
Conny d.o.o., Beograd, Srbija	Trgovačko društvo	0,43	4.269	4.269
Sava reosiguranje d.d., Ljubljana, Slovenija	Reosiguravajuće društvo	0,001	2.532	2.096
			3.049.779	3.124.298
IMOVINA		Napomena	2009.	2008.

Dugoročna imovina

Nekretnine i oprema	13	7.766.918	4.687.023
Ulaganja u nekretnine	14	892.683	944.677
Ulaganja u podružnice	15	-	10.038
Ulaganja u pridružena pravna lica	16	4.433.832	4.298.316
Razgraničeni troškovi pribave		1.414.517	1.279.475

Finansijska imovina

Vlasnički instrumenti			
Ulaganja raspoloživa za prodaju	17	3.049.779	3.124.298
Dužnički instrumenti			
Finansijski instrumenti u posjedu do dospijeća	20	334.922	316.665
Depoziti i dati krediti	19	13.267.743	15.440.579
Imovina raspoloživa za prodaju	18	10.038	-

17. INVESTMENTS AVAILABLE FOR SALE

Available for sale	Principal activity	(%)	2009.	2008.
Bosna Sunce osiguranje d.d., Sarajevo	Insurance	5,20	826.800	826.800
Sarajevo osiguranje d.d., Sarajevo	Insurance	1,85	566.093	741.312
ZIF Prof plus d.d., Sarajevo	Investment fund	2,42	532.462	635.282
Croatia Lloyd d.d., Zagreb, Croatia	Reinsurance	0,34	425.969	394.657
Osiguritelna Polisa, Skopje, Macedonia	Insurance	6,97	259.403	73.284
Lido osiguranje d.d., Tuzla	Insurance	5,18	217.000	217.000
Union banka d.d., Sarajevo	Banking	0,62	207.421	220.898
PBS d.d., Sarajevo	Banking	0,00	7.830	8.700
Conny d.o.o., Beograd, Serbia	Limited company	0,43	4.269	4.269
Sava reosiguranje d.d., Ljubljana, Slovenia	Reinsurance	0,001	2.532	2.096
			3.049.779	3.124.298

	Notes	2009.	2008.
ASSETS			

Non-current assets

Property and equipment	13	7.766.918	4.687.023
Investment property	14	892.683	944.677
Investments in subsidiaries	15	-	10.038
Investments in associates	16	4.433.832	4.298.316
Deferred acquisition costs		1.414.517	1.279.475

Financial assets

Equity instruments			
Investments available for sale	17	3.049.779	3.124.298
Debt instruments			
Financial instruments held to maturity	20	334.922	316.665
Deposits and loans	19	13.267.743	15.440.579
Assets classified as held for sale	18	10.038	-

Imovina po osnovu reosiguranja (udio reosiguravatelja u obavezama po poslovima reosiguranja)	26	37.420.747	35.451.930
Potraživanja po osnovu premija reosiguranja i za štete pokrivene od strane reosiguravatelja	21	17.136.951	16.446.021
Ostala potraživanja	22	450.551	73.844
Unaprijed plaćen porez na dobit		51.469	383.751
Ostala imovina	23	19.941	582.857
Novac i novčani ekvivalenti	24	1.926.210	3.489.613
UKUPNO IMOVINA		88.176.301	86.529.087
KAPITAL I OBAVEZE			
Kapital			
Dionički kapital	25	5.029.700	5.029.700
Vlastite dionice		-	(18.200)
Rezerve		12.771.238	10.244.780
Ostale revalorizacione rezerve		-	(26.600)
Revalorizacione rezerve za nekretnine		13.167	13.680
Revalorizacione rezerve za ulaganja raspoloživa za prodaju		(251.005)	(176.073)
Zadržana dobit		1.825.419	2.827.148
Ukupno kapital		19.388.519	17.894.435
Obaveze			
Obaveze po poslovima reosiguranja	26	54.676.863	53.017.595
Obaveze po osnovu premija reosiguranja i udjela u štetama	27	9.218.121	11.377.219
Ostale obaveze	28	4.430.502	3.718.966
Rezervisanja za beneficije zaposlenim		462.296	520.872
Ukupno obaveze		68.787.782	68.634.652
UKUPNO KAPITAL I OBAVEZE		88.176.301	86.529.087

Reinsurance assets (re-insurers' share of reinsurance liabilities)	26	37.420.747	35.451.930
Reinsurance premium receivables and for claims recovered from re-insurers	21	17.136.951	16.446.021
Other receivables	22	450.551	73.844
Prepaid income tax		51.469	383.751
Other assets	23	19.941	582.857
Cash and cash equivalents	24	1.926.210	3.489.613
TOTAL ASSETS		88.176.301	86.529.087
EQUITY AND LIABILITIES			
Equity			
Share capital	25	5.029.700	5.029.700
Treasury shares		-	(18.200)
Statutory reserves		12.771.238	10.244.780
Other revaluation reserves		-	(26.600)
Revalorization reserves for property		13.167	13.680
Revaluation reserves for investments available for sale		(251.005)	(176.073)
Retained earnings		1.825.419	2.827.148
		19.388.519	17.894.435
Liabilities			
Reinsurance liabilities	26	54.676.863	53.017.595
Reinsurance premium and claims payables	27	9.218.121	11.377.219
Other liabilities	28	4.430.502	3.718.966
Provisions for employees benefits		462.296	520.872
		68.787.782	68.634.652
TOTAL EQUITY AND LIABILITIES		88.176.301	86.529.087

